

Κ. ΧΡΥΣΑΝΘΗ

ΗΤΑΝ ΟΛΟΙ ΤΟΥΣ
ΑΝΤΡΕΙΟΙ

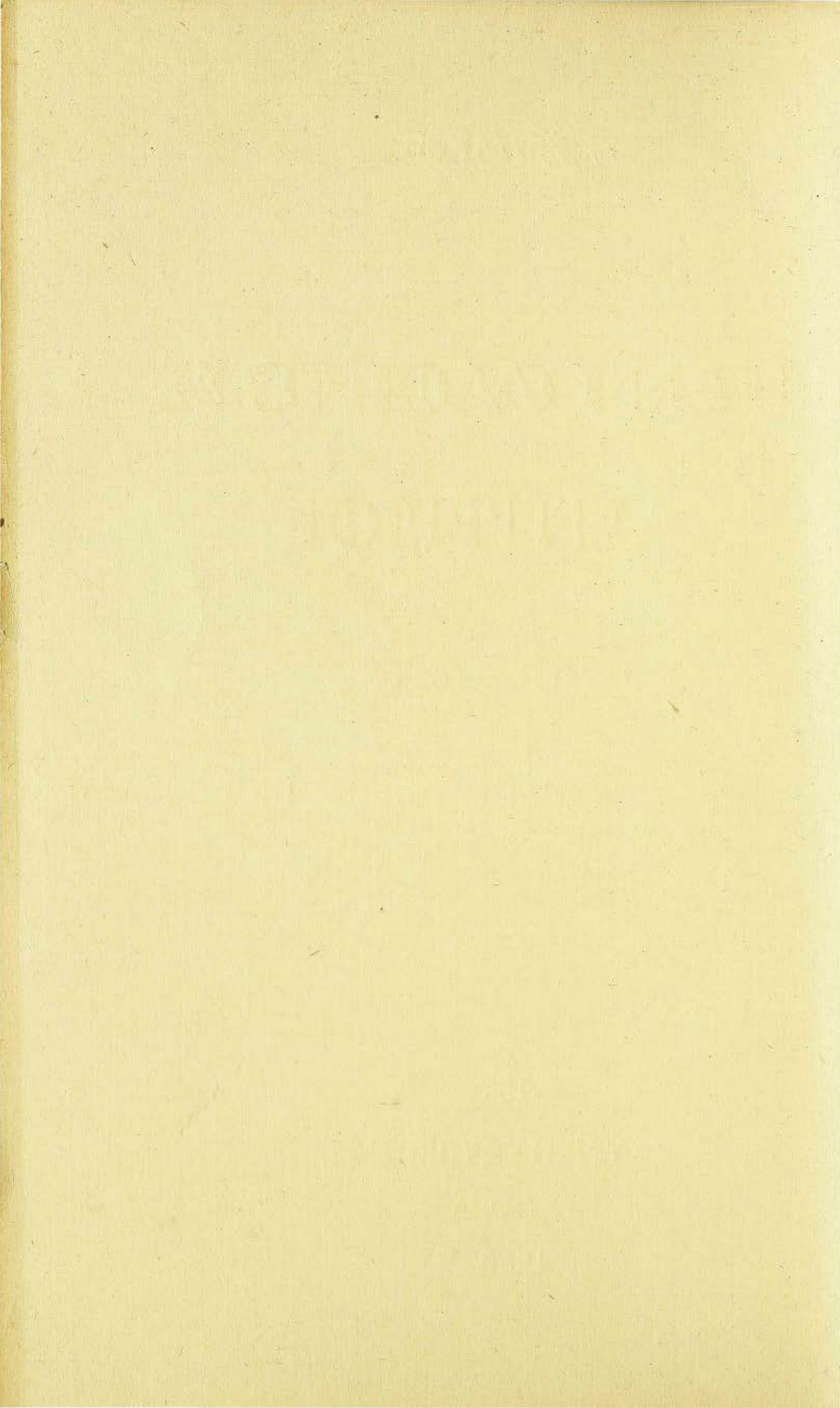
ΤΡΙΠΡΑΧΤΟ

-15-

"ΛΥΡΙΚΗ ΚΥΠΡΟΣ"

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

1960

Κ. ΧΡΥΣΑΝΘΗ

ΗΤΑΝ ΟΛΟΙ ΤΟΥΣ
ΑΝΤΡΕΙΟΙ

ΤΡΙΠΡΑΧΤΟ

- 15 -

"ΛΥΡΙΚΗ ΚΥΠΡΟΣ"

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

1960

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

● τετράχρονος απελευθερωτικός μας αγώνας υπήρξε για την Κύπρο ή πιο ηρωική πραγματικότητά της στη σύγχρονη εποχή. Η απήχηση στο εξωτερικό ήταν μεγάλη. Η μάχη της αποκορύφωσε την πάλη έναντίον της αποικιοκρατίας, και προπαντός έδωσε υψηλό νόημα στην πάλη αυτή.

Υπήρξε όμως ευεργετικός τούτος ο αγώνας και για μās εδώ. Μās ζωντάνεψε τὸ νόημα τῆς «ἐλευθερίας». Κι' άνοιξε τὸ δρόμο πρὸς μιὰ υπεύθυνη πολιτική ζωή. Δέν ἔχει σημασία ἂν ὁ αγώνας μας δέν ἔχει ἐπιτύχει τὸ πᾶν. Εἶναι ἀναμφισβήτητο πὼς μās γλύτωσε ἀπὸ τὸ μαρσαμὸ κι' ἔδωσε διέξοδο στὰ ὑψηλά ἔθνηκά μας αἰσθήματα. Καὶ μās ξανάφερε στὴν ἰστορία σὰ μιὰ γωνιὰ ἀνθρώπων μὲ ὑψηλὸ φρόνημα.

Η ὑπαίθρος, πὸν ζεῖ πὸ κοντὰ στὴ γῆ της καὶ στὶς ἀπαιτήσεις τούτης τῆς γῆς, νοιώθει πὼς τὸ τετράχρονο μας ἔπος θὰ πρέπει συνεχῶς ν' ἀποτελεῖ πηγή ἠθους. Γιὰ τούτο ζητᾶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἐπιστήμης τὴ συνδρομὴ τους. Σὲ τούτη ἀκριβῶς τὴ δίκαιη ἀπαιτήση τῆς υπαίθρου ἔχω ἀνταποκριθεῖ μὲ μιὰ σειρά θεατρικῶν ἔργων βγαλμένων μέσα ἀπὸ τὴν Κυπριακὴν Ἐποποιία. Ὁ πυρήνας βέβαια ἀποτελεῖται ἀπὸ κάποια περιστατικά, γνωστὰ ἢ ἄγνωστα στοὺς πολλούς. Ἡ λεπτομέρεια ὅμως ἀνήκει στὴν ἐπεξεργασία τοῦ ἔργου.

Τὸ τρίπραχτό μου αὐτὸ ἔργο «Ἦταν ὅλοι τους ἀντρείοι» ἀποτελεῖται ἀπὸ ἕξι σκηνές, πὸν μποροῦν νὰ παιχτοῦν καὶ μόνες τους, γιατί διατηροῦν κάποια αὐτοτέλεια. Γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο ἔχω δώσει καὶ τίτλους στὴν κάθε σκηνή.

Ἡ πρώτη σκηνή, πὸν ἔχει τὸν τίτλο «Σκηνὴ στὸ Βουνὸ», ἔχει πρωτοπαιχεῖ ἀπὸ τὴν «Ἐνωσιν Νέων Ἁγίου Δομετίου» μὲ διδασκαλία τοῦ κ. Χρῦσανθου Κυπριανοῦ στὶς 25 τοῦ Μάρτη 1959 κατὰ τὸν ἐπίσημο πανηγυρικὸν ἑορτασμό. Τὴν παίξανε τὰ ἐξῆς πρόσωπα: Τασούλα Κωνσταντινίδου, Νίκη Π. Χατζησάββα, Γιούλα Παρούτη, Τοῦλα Φαρμακᾶ, Τάκης Κουτσουπίδης, Τάκης Ρωμανός. Τὰ σκηνικὰ τάχανε φιλοτεχνήσει οἱ Παναγιώτης Ὀδυσσεὺς καὶ Τάκης Ρωμανός.

Τὸ ὄλο ἔργο κατὰ διδασκαλία τοῦ κ. Χρῦσανθου Κυπριανοῦ, φιλολόγου στὸ Παγκύπριο Γυμνάσιο, ἔχει ἀνεβαστεῖ ἀπὸ τὸ Σωματεῖο τῆς

Ἔγκωμης (Λευκωσίας) «Ἐνωσις Θυέλλης—Ἀναγεννήσεως» (Ε.Θ.Α.)
 στίς 29 τοῦ Αὐγούστου 1959. Τὰ σκηνικά τᾶχει κάμει ὁ κ. Τάκης Ρω-
 μανός. Τὰ πρόσωπα τοῦ ἔργου κατὰ σειὰ ἐμφανίσεως ἦταν:

Ἑλένη	Νίτσα Νεάρχου
Μαρία	Αἰκατερίνη Χατζηναστασίου
Φαίδρα	Γιούλα Παρούτη
Παλληκάρι	Τάκης Κουτσουπίδης
Γρηὰ	Τούλα Φαρμακᾶ
Ἀντάρτης	Τάκης Ρωμανός
Ἄλλος ἀντάρτης	Χριστάκης Παύλου
Γέρο Σταμάτης	Τάκης Σταυρινίδης
Γιάννης	Τάκης Χρυσοστόμου
Πετράκης	Τάκης Κωνσταντίνου
Ἄλλος ἀντάρτης	Παντελῆς Γεωργίου
Ἄλλος ἀντάρτης	Γεώργιος Θεοχάρους
Νοσοκόμα	Ἡρούλα Θεοχάρους
Σύνθεσμος	Γεώργιος Ἀβρααμίδης
Ἀστυνομικὸς	Παναγιώτης Καννασοῦρης
Μιά φωνή	Γιαννάκης Χίνης
Ἐνας ἄγνωστος	Μίνως Χρυσήλιου
Μιά γυναίκα	Ἄφροῦλα Ἀγαθοκλέους
Κόρη	Ὀλγα Κωσταντούρη
Ἄλλη γρηὰ	Ἄντροῦλα Παυλίδου
Φωνὴ πατέρα	Εὐστάθιος Χριστοδοῦλου
Ἄλλος ἀντάρτης	Χαράλαμπος Γρηγορίου
Ἄλλος ἀντάρτης	Κώστας Χριστοφίδης
Μιά ἄλλη φωνή	Παναγιώτης Καννασοῦρης

Τῆ μουσικῇ ἔχει γράψει ὁ κ. Γ. Κοτσώνης. Γιὰ τὸν φωτισμὸ ἔχει
 φροντίσει ὁ κ. Θ. Κ. Μελετίου.

Ἡ ζήτηση τοῦ ἔργου ὕστερα ἀπὸ τὴν πρώτη του αὐτὴ ἐπιτυχία μ' ἔ-
 χει πείσει νὰ τὸ ἐκδόσω ξεχωριστὰ γιὰ νὰ ἐξυπηρετήσω τὶς σχετικῆς
 θεατρικῆς ἀνάγκης τοῦ τόπου μου.

Κ. Χ.

ΗΤΑΝ ΟΛΟΙ ΤΟΥΣ
ΑΝΤΡΕΙΟΙ

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α

ΕΛΕΝΗ)
ΜΑΡΙΑ) χωριατοπούλις
ΦΑΙΔΡΑ)
ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ	
ΓΡΗΑ	
ΑΝΤΡΕΑΣ	άνταρτης
ΓΕΡΟ ΣΤΑΜΑΤΗΣ	
ΑΛΛΟΣ ΑΝΤΑΡΤΗΣ	
ΓΙΑΝΝΗΣ	άδερφός τῆς Φαίδρας
ΑΛΛΟ ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ	
ΠΕΤΡΑΚΗΣ	άδερφός τῆς Φαίδρας
ΑΛΛΟΣ ΑΝΤΑΡΤΗΣ	
ΝΟΣΟΚΟΜΑ	
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ	
ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ	
ΑΓΝΩΣΤΟΣ	
ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ	
ΜΗΤΕΡΑ	μητέρα τῆς Φαίδρας
ΚΟΡΗ	άδερφή τῆς Φαίδρας
ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΓΡΗΑ	
ΑΓΓΕΛΙΚΗ	ξάδερφη τῆς μητέρας
ΔΤΟ ΑΝΤΑΡΤΕΣ	
ΜΙΑ ΦΩΝΗ	
ΦΩΝΗ ΠΑΤΕΡΑ	

Οἱ πρώτες τρεῖς σκηνές στο βουνό.

Ἡ τέταρτη σκηνή σ' ἓνα κελλί.

Οἱ δυὸ τελευταῖες σκηνές σὲ χωριάτικη δῆλωρη κάμαρη

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ

«ΗΤΑΝ ΟΛΟΙ ΤΟΥΣ ΑΝΤΡΕΙΟΙ»

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ

ΠΡΩΤΗ ΣΚΗΝΗ

«ΣΚΗΝΗ ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ»

Πρόσωπα:

ΕΛΕΝΗ, ΜΑΡΙΑ, ΦΑΙΔΡΑ, (Χωριατοπούλες).

ΕΝΑ ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ, ΓΡΗΛΑ, ΕΝΑΣ ΑΝΤΑΡΤΗΣ.

Ἡ σκηνὴ παριστάνει βουνὸ κάπου στὴν Κύπρῳ. Ἐνωρὶς τὸ πρωῒ

- ΕΛΕΝΗ: (Μπαίνοντας μὲ τὴ Μαρία). "Ἀρχισε κι' ὅλας νὰ ξημερώνει. Θᾶχοι· με καλὴ μέρα. Κουράστηκες;
- ΜΑΡΙΑ: Ναί! Νὰ ξεκουραστοῦμε λίγο.
- ΕΛΕΝΗ: Μὰ πρέπει νὰ φτάσουμε στὸ χάλασμα προτοῦ βγεῖ ὁ ἥλιος.
- ΜΑΡΙΑ: Δὲν εἶναι τόση βία. Ὁ στρατὸς θὰ μείνει σήμερα στὶς πόλεις καὶ τὰ χωριά γιὰ νὰ ἐμποδίσει τὶς παρελάσεις καὶ τὶς γιορτές.
- ΕΛΕΝΗ: Δὲ λείπουν οἱ περιπολίες. . . Μποροῦν νὰ μᾶς δοῦν. Ὅσο πιὸ γρήγορα τελειώσουμε τόσο τὸ καλύτερο. . . (Σταματᾷ λίγο).
Τὸ χωριὸ μας θὰ γιορτάσει τὴ σημερινὴ μέρα, τὶς εἰκοσιπέντε τοῦ Μάρτη, θέλουν δὲν θέλουν οἱ Ἑγγλέζοι. Μὰ πρέπει νὰ πάρουμε τρόφιμα στοὺς ἀντάρτες. Ἄν ἀρχίσουν φασαρίες καὶ μᾶς κλείσουν στὰ σπίτια, θὰ ὑποφέρουν ἐδῶ πάνω τὰ καλλὴ κάρια.
- ΜΑΡΙΑ: Λές νὰ μὴν ἔχουν φυλαγμένα τρόφιμα;
- ΕΛΕΝΗ: Θὰ χρειαστοῦν γιὰ τοὺς ἀποκλεισμούς. (Ἐκείνη ἀκούεται ελαφρὸς θέρμης). "Α! Ἄκουῖς τίποτα;
- ΜΑΡΙΑ: Σιγὰ. Παναγία μου (σταυροκοπιέται).
- ΕΛΕΝΗ: Εἶναι κούνημα κλαδιῶν.
- ΜΑΡΙΑ: Τὴν πάθαμε; Βοήθη Παναγία μου. . . (Μπαίνει μὲ προφύλαξη μὴ ἄλλη χωρὶκὴ κουβαλῶντας δυὸ δέματα βαρετά). Δόξα σοι ὁ Θεός. . .
- ΦΑΙΔΡΑ: Παναγία μου. . .
- ΜΑΡΙΑ: Μὴ φοβᾶσαι, κοπέλλα μου. Σκαρφαλώνεις στὸ βουνό;
- ΦΑΙΔΡΑ: Ποιὲς εἴσαστε; Τὶ σὰς νοιάζει;
- ΕΛΕΝΗ: Βλέπω. . . κουβαλᾶς. Κι' ἐμεῖς κουβαλᾶμε. Μοῦ λέει ἡ ψυχὴ μου πὼς εἶσαι πατριώτισσα.
- ΦΑΙΔΡΑ: Κι' ἐσεῖς γιὰ τὸ βουνό; Ἡ Μαρία;

- ΜΑΡΙΑ: Νάι! Καί πήραμε μιά λαχτάρα μόλις ἀκούσαμε τὰ βήματά σου...
- ΦΑΙΔΡΑ: Μ' ἔστειλε ὁ πατέρας νὰ βγῶ ἔνωρις στό θουνό. Φοβοῦνται στό χωριό πὼς θάχουμε ἀποκλεισμό γιὰ μέρες. Πρέπει νὰ πάρομε τρόφιμα καί...πολεμοφόδια.
- ΜΑΡΙΑ: Κουβαλάς ὄπλα;
- ΕΛΕΝΗ: Καί δέ φοβάσαι;
- ΦΑΙΔΡΑ: Γιὰ τὴ λευτεριά γιὰτὶ νὰ φοβηθῶ; Ἡ Ἑλλάδα κι' ἡ Παναγία μὲ προστατεύουν. Κάθε βράδυ, ὅταν κοιμηθῶ, τὶς βλέπω καί τὶς δυὸ νῆρχονται στ' ὄνειρό μου. Καί μοῦ λένε: Σηκώσου, κοπέλλα μου. Τὰ παλληκάρια χρειάζονται μπαρούτι καί τροφή. Μὲ τούτα θὰ μᾶς φέρουν τὴ λευτεριά.
- ΕΛΕΝΗ: Τὶ θὰ κάμουν στό χωριό σου γιὰ τὴ σημερινὴ γιορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ;
- ΦΑΙΔΡΑ: Θὰ πᾶνε στὴν ἐκκλησίᾳ μόνο. Μὰ ἐκεῖ λένε θάρθει ἕνα παλληκάρι ἀπὸ τὸ ἀντάρτικο νὰ τοὺς μιλήσει. Πήρανε κι' ὄλας, τὰ πόστα γύρω ἄλλες κοπέλλες καί κοιτᾶνε μὴπως μαζευτεῖ στρατός.
- ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ: (Μπαίνει, φορῶντας ἕνα μάλινο τρικὸ κι' ἕνα περέ. Στὸ γέρι κρατᾷ τὸ στέν). Γεῖά σας, λεβεντοκόρες...
- ΟΛΕΣ: Ἄ! Παναγία μου...
- ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ: Μὴ φοβάστε. Τάκουσα ὄλα. Μὰ δὲν κάνει τόσο ἀπρόσεχτα νὰ κουβεντιάζετε. Φαίδρα, ἔχεις χαιρετισμούς ἀπὸ τὸν ἀδερφό σου.
- ΦΑΙΔΡΑ: Τὸν Γιάννη ἢ τὸν Πετράκη μου;
- ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ: Τὸ Γιάννη. Πέρασε τελευταίως ἀπ' ἐδῶ καί πάει γιὰ δρόση ἄλλου.
- ΦΑΙΔΡΑ: Τὸν ἀδερφό μου...Εἶναι καλά; Δὲν εἶχαμε νέα του τελευταίως.
- ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ: Μιὰ μικρὴ πληγὴ στὸν ὤμο. Τίποτε ἄλλο. Ἄλλὰ ἔγινε καλά. Λεβέντης μὲ τὰ ὄλα του ὁ Γιάννης. Κάλυψε μιὰ ὑποχώρηση μὲ τὸ πολυθόλο. Καί δέχτηκε ὁ μόνος του, προαιρετικά, νὰ μᾶς προστατεύσει. Νὰ σοῦ ζήσει τέτοιος ἀδερφός.
- ΕΛΕΝΗ ΚΑΙ ΜΑΡΙΑ: Νὰ σοῦ ζήσει.
- ΦΑΙΔΡΑ: Τῆς πατρίδας νὰ τῆς ζήσει.
- ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ: Τώρα σκορπίστε δεξιὰ κι' ἀριστερά. Ἐγὼ πάω στό χωριό γιὰ νὰ μιλήσω. Δὲν κάνει εἰκοσιπέντε τοῦ Μάρτη χωρὶς νὰ ποῦμε μιὰ κουβέντα γιὰ κείνους τοὺς πολεμιστὲς τοῦ εἰκοσιένα. Ἐκεῖνοι δώσανε τὴ λευτεριά στὴ μάνα μας Ἑλλάδα.
- ΓΡΗΝΑ: (Μπαίνει σκυφτὴ κρατῶντας ἕνα σταμνὶ κι' ἀκουμπῶντας στό ραβδί της). Ἡ ἴδια γενιά μ' ἐσᾶς, παλληκάρι μου. Εἶχανε καρδιά λιονταριοῦ. Μὰ εἶχανε καί νοῦ. Δὲν πιάνανε κουβέντα γιὰ νὰ πέσουνε στὴ φάκα τοῦ ἐχθροῦ. Σὰν καί τοῦ λόγου σας, καλέ... (Ἀκούονται τὴν ἴδια στιγμή πυροβολισμοί).
- ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ: Κρυφτῆτε πίσω ἀπὸ τοὺς θράχους. Γρήγορα. Ἐλα, γιὰγιά...
- ΓΡΗΝΑ: Χί! Χί! Δὲν κάνει νὰ κρυφτῶ, Θὰ πάω συρτὰ—συρτὰ. Τὸ μήνυμα πρέπει νὰ πάει. Καί τῶχω ἐδῶ στό μυαλουδακι μου. Εἶναι ἕνας προδότης στό χωριό μας... (Ἀνῆριοι πυροβολισμοὶ ἀκούονται). Στὸ χωριό κάτω ἐδῶ!...
- ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ: Θὰ πάω ἐγὼ τὸ μήνυμα. (Ἀκούονται θόρυβοι). Κρύψου τώρα. Κάποια περίπολος περνᾷ.
- ΓΡΗΝΑ: Κάνε, παιδί μου, τὴ δουλειά σου. Γρηὰ εἶμαι, μὰ εἶμαι Ἑλληνίδα καί ἄς σταφίδωσα ἀπὸ τὰ πολλὰ χρόνια. Φυγε...τώρα... (Πυροβολισμοὶ πῖο κοντά). Σκορπίστε, κοπέλλες. Νὰ πᾶτε

στην πάνω ράχη. Έκεί θα πῶ νὰ ζητήσουν αὐτὰ πού πού κουβαλάτε. Θὰ εἰδοποιήσει καὶ τὸ παλληκάρι.

ΟΛΟΙ: Γεῖα χαρά· . . . (Φεύγουν).

ΓΡΗΑ: (Μόνη της). Νέοι εἶναι, Δὲν λέω. Μά· . . ὁ νοῦς . . . (Κάτι βλέπει πρὸς τὸ θάσος). Τὶ εἶναι; "Α!

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: (Ντυμένος ὅπως καὶ τὸ παλληκάρι. Μπαίνει, τρεκλίζοντας. "Υστερα πέφτει χάμω). Νερό.

ΓΡΗΑ: Χριστέ μου! Πληγώθηκε ὁ λεβέντης. (Πάει κοντὰ καὶ σκύβει). Πιές, παιδάκι μου. (Τοῦ δίνει τὸ σταμνάκι). Εἴκοσι χρονῶν ἀγόρι.

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: ('Αφοῦ ἤπιε). Τὶ σχέση ἔχουν τὰ χρονια, θειά. Ἡ καρδιά μου ὠρίμασε. . . "Αχ!

ΓΡΗΑ: Πωπῶ! αἷματτα. Νὰ σοῦ δέσω τὸ ποδάρι, γυιέ μου. (Βγάζει κάτι πού ἔχει ριγμένο στὸν ὄμο της).

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Τὶ κάνεις, θειά;

ΓΡΗΑ: Νὰ σκίσω λουρίδα νὰ σὲ δέσω, ἀγόρι μου. Νὰ σταματήσει τὸ αἷμα σου. ('Ενῶ σκίζει λουρίδες). Κι' ἔχω νὰ πάω τὸ μήνυμα. Μᾶς κουβαλήσανε προδότη στὴν περιοχὴ.

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Καὶ κάθεσαι; Γρήγορα.

ΓΡΗΑ: Κι' ἐσύ;

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Τὶ εἶμαι ἐγώ; "Ενας ἀπλὸς πολεμιστής. Σὼσε τὶς ἄλλες ὀμάδες. "Αν πάω ἐγώ, ἕκατὸ θὰ σηκωθοῦν ἀπὸ τὰ γύρω νὰ πάρουν τὴ θέση μου. Μὰ ἂν πιαστεῖ ὁ πυρήνας ἐδῶ; Θὰ χάσουμε τὴν περιοχὴ.

ΓΡΗΑ: Δὲν χάνεται ἡ περιοχὴ. Κι' ἓνα κεφάλι "Ελληνα θὰ κρατήσει μὲ τὰ δόντια τὴν περιοχὴ. (Τὸν περιποιεῖται).

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Τὶ ὠραῖα μιλάς, μανούλα. . . Σὰν ν' ἀκούω τὴ δικὴ μου μάνα, καλὴ τῆς ὠρα.

ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ: (Μπαίνοντας λαχανιασμένος, ἐνῶ ἀκούονται πυροβολισμοί). Εἶναι ἀποκλεισμένο τὸ χωριό. Τί; Δικός μας πληγωμένος; "Α! 'Αντρέα.

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Δὲν μπορεῖ νὰ κουνηθεῖ τὸ πόδι μου. 'Εξαντλήθηκα. Δυὸ γερὰς πληγὲς καὶ πάει ποτάμι τὸ αἷμα μου ἀπὸ ὤρες.

ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ: "Ασε τον, θειούλα. Θὰ τὸν πάω ἐγώ στὸν ὄμο. (Πυροβολισμοί).

ΓΡΗΑ: Φύγε ἐσύ. Θὰ πιαστεῖς. Τὶ εἶμαι τοῦ λόγου μου;

ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ: Τὸ . . . μήνυμα;

ΓΡΗΑ: Πήγαινε στὴν ἀντικρινὴ ράχη νὰ πάρεις ἀπ' τὶς κοπέλλες τὰ φορτία.

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Πήγαινε, σύντροφε. Δὲ μπορῶ νὰ φτάσω ἀντίκρυ. Νοιώθω πὼς θὰ πετάξω πρὸς τὸν Θεό.

ΓΡΗΑ: Τὰ παραλές, ἀγόρι μου.

ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ: Θὰ σὲ πάω στὸν ὄμο ἀδερφέ μου. Εἶναι κάπου ἐδῶ κρησφύγετο.

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Καὶ νὰ βροῦν σημάδια τοῦ αἵματος οἱ ἐχθροί; Καὶ νὰ χάσουμε δυὸ ψυχὲς καὶ τὸ κρησφύγετο; "Οχι Πήγαινε. 'Εξ ἄλλου σὲ προστάζω. Εἶμαι ἀνώτερος.

ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ: 'Αντρέα μου. . .

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Μονάχα νὰ πείς σὲ κείνους πὼς ἔκαμα τὸ θέλημά τους. Ἡ ἀνατίναξη θὰ γίνεῖ. Πάρε τ' ὄπλο γι' ἄλλο παλληκάρι.

ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ: (Σκύβει καὶ τὸν φιλά). Γεῖα χαρά, πατριώτη ἀδερφέ. Γεῖα χαρά; μανούλα.

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Καλή λευτεριά.

ΓΡΗΑ: 'Ο Θεός μαζί σου. (Φεύγει τὸ παλληκάρι).

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Πήγαινε, μάνα, μανούλα. Πάρε τὸ μήνυμα. Θὰ τὸ βολέψω ἐγὼ μὲ τὸ χάρο. Πήγαινε στ' ἄλλα σου παιδιά.

ΓΡΗΑ: (Κουνᾷ τὸ κεφάλι). Μανούλα... Τὸ θόλι πήρε τὸ παιδί μου κι' ἔμεινα ἔρημη καὶ μόνη. Γιὰ τὴν 'Ελλάδα καὶ τὴ λευτεριά λίγα ἀκόμη ἔχω δώσει... Πᾶμε, πᾶμε πιά τὸ μήνυμα στ' ἄλλα μου παιδιά... 'Ο Θεός μαζί σου, παλληκάρι μου. 'Εσύ πιά ἔγινες μισὸς Θεός. Σὰν τὸ μακαρισμένο μου τὸ γυιὸ (Κάνει λίγα θήματα κι' ἀκούεται μιὰ ντουφεκιά). "Αἶ ('Αρπάζει τὸν ὄμο της).

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: (Κάμνει νὰ σηκωθεί μὰ δὲ μπορεῖ). Σὲ πήρε τὸ θόλι τοῦ ἔχθροῦ, μανούλα;

ΓΡΗΑ: (Κουνᾷ τὸν ὄμο). Ξῶδερμα εἶναι. Τοῦλάχιστον νὰ προφτάσω... Ματώνει δὲ ματώνει τὸ μήνυμα θὰ τὸ πάρω στὰ παλληκάρια μας. 'Εδώσα τὸ παιδί μου γιὰ τὴ λευτεριά. Γιατὶ νὰ μὴ δώσω καὶ τὸ γέρικό μου σῶμα;

('Ενῶ φεύγει ἡ γρηᾷ, ὁ ἀντάρτης πέφτει νεκρός).

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΚΗΝΗ

«ΜΙΑ ΩΡΑ ΑΝΤΑΡΤΙΣΣΑ»

Πρόσωπα :

ΓΡΗΑ, ΓΕΡΟ—ΣΤΑΜΑΤΗΣ, ΑΝΤΑΡΤΗΣ, ΦΑΙΔΡΑ.

Βουνό. Κάτω θάμνοι. 'Ανοίγει ἡ σκηνὴ καὶ μπαίνει παλληκαρίσια ἑνας ἀντάρτης. 'Ο ἥλιος ἔχει κι' ὄλας ψηλώσει. 'Ενῶ προχωρεῖ ἀκούεται σύρσιμο στὸ θάμνο. Σταματᾷ ἀπότομα καὶ γυρίζει τὸ στέν.

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Ποιὸς εἶναι ἐκεῖ;

ΓΡΗΑ: Λεβεντονιέ μου, παλληκάρι μου... Λεβένη μου.

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: (Τρέχει κοντά). Μιὰ γρηᾷ; (Σκυβεῖ). Θειοῦλα μου, γρηουλά. Νὰ σὲ βοηθήσω.

ΓΡΗΑ: Ναί! παιδί μου, πονάω.

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Πωπῶ! Αἷματα. Εἶσαι πληγωμένη; (Βάζει τὸ στέν χάμω καὶ τὴ βοηθεῖ νὰ σηκωθῆ ἔξω καὶ νὰ ξεπλώσει κοντὰ σ' ἕνα θράχο μὲ ψηλά τὸ κεφάλι).

ΓΡΗΑ: 'Ωραῖα εἶναι ἐδῶ, ἀγόρι μου. Ψήλωσε πιά ὁ ἥλιος. Χαρὰ Θεοῦ. "Αχ! ('Αρπάζει τὸν ὄμο της).

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Χλώμιασες, ἔσθυσες, κυρούλα μου.

ΓΡΗΑ: "Ακουσε, ἀγόρι μου, λεβεντονιέ μου. Εἶσαι ὁ γυιὸς τοῦ Φώτη. Βιάζομαι νὰ μιλήσω προτοῦ ξεψυχήσω. Μὲ στέλνει ὁ ἀρχηγὸς τοῦ χωριοῦ νὰ πάω τὸ μήνυμα στὸν ὑπεύθυνο ἐδῶ πάνω "Εἶπε 'Εγγλέζικο θόλι μου τρύπησε τὸν ὄμο. Ποῦ νὰ μπορέσω ν' ἀνεβῶ τὸ καταρράχι!

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Νὰ σὲ περιποιηθῶ, κυρούλα.

ΓΡΗΛΑ: Δῶσε, παιδί μου, προσοχή στήν πληροφορία. Εἶναι κάτω στό χωριό προδότης.

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Προδότης; Γι' αὐτό μπλοκάρανε τήν περιοχή; Καί δὲν ἦρθαν οἱ προμήθειες;

ΓΡΗΛΑ: Οἱ προμήθειες πήγανε στήν ἀντικρουή ράχη.

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Τρεῖς κοπέλλες δὲν ἦτανε;

ΓΡΗΛΑ: Ναί κι' ἕνας λεβέντης.

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Τίς τρεῖς τίς τσακώσανε. Τίς πάνε στήν πόλη. Ἄλλὰ ἄντρα δὲν πιάσανε.

ΓΡΗΛΑ: Κεῖνες θὰ τὰ θγάλουν πέρα. Δὲν εἶναι γυναῖκα πού νὰ μολογᾷ. Ἄκουσε, παλληκάρι μου. Οἱ Ἑγγλέζοι φέρανε ἀπ' τὴν Αἴγυπτο τὸν γυιό τῆς χαμένης τῆς Καραφωτιάς. Τάχατε γύρι ὁ ξενητεμένος τῆς κι' ἔχει χαρὲς καὶ γλέντια. Κοιτᾷ νὰ ἰὸν καλοπαντρέμει ἀκόμα. Μὰ ἦρθε μήνυμα νὰ προσέχουμε. Δὲν εἶναι καλὸ σὸ ὁ ξενητεμένος.

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Θὰ τὸ πάω σίγουρα τὸ μήνυμα. Μὰ τώρα κάτι θὰ πρέπει νὰ γίνεῖ καὶ γιὰ σένα.

ΓΡΗΛΑ: Γιὰ μένα; Ἄμε στό καλὸ, ἀγόρι μου. Δὲν μπόρῃσα νὰ τὸ παῶ ἐγὼ τὸ μήνυμα. Τρέξε ἐσύ. Μιὰ ζωὴ τὴν ἔχω. Τὴν ἄλλη τὴν εἶχε τὸ παιδί μου πού τῶφαγε ὁ ἔχθρός. Θὰ τὴ δώσω τούτῃ τὴ δική μου ζωὴ. Χρέος μου εἶναι.

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Κρύψου. (Ἐνῶ κοιτάζει μὲ τὸ χέρι ἀντίλιο).

ΓΡΗΛΑ: Τί εἶναι; Φύγε γρήγορα. Τὸ μήνυμα.

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Μακρυὰ εἶναι.

ΓΡΗΛΑ: Τί;

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Ἐνα τσοῦρμο Ἑγγλέζοι. Πᾶνε τίς τρεῖς κοπέλλες. Μιά, δυό... καὶ τρεῖς!

ΓΡΗΛΑ: Οἱ λεβεντινὲς! Πόσο ὑστερήσαμε μεῖς! Δὲν μᾶς θαστᾶνε τὰ ποδάρια. Γεράσαμε. Ἄλλοιῶς... Κεῖνο τὸ ὄπλο πού κρατᾷς θὰ τῶπαίξω στὰ χέρια μου, νὰ τ' ἀκούγω νὰ κελαῖδεῖ... Ἄχ!

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: (Τρέχει κοντὰ τῆς). Ξάπλωσε λίγο. Θὰ πεταχτῶ νὰ πάω τὸ μήνυμα καὶ θὰ γυρίσω ἢ θὰ σοῦ στείλω δυὸ καλόγερους νὰ σὲ κουβαλήσουν.

ΓΡΗΛΑ: Πήγαινε στό καλὸ, ἀγόρι μου. Εἶναι μεγάλος ὁ Θεός. Καὶ ξέρει ὁ Θεός ἀπὸ καῦμό σκλαβωμένης μάνας.

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Ἐνας γέρος... (Κοιτάζει πέρα).

ΓΡΗΛΑ: Ἄπὸ τὸν γκρεμνὸ περνᾷ;

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Ναί! Πάει δεξιὰ στό μονοπάτι. Καὶ μιὰ γρηὰ πιὸ πίσω. Σκαρφαλώνει μὲ δυσκολία.

ΓΡΗΛΑ: Μὰ μόνο ὁ γέρο—Σταμάτης θάπρεπε ν' ἀνέβει. Πᾶμε τὸ ἴδιο μήνυμα σ' ἄλλο πόστο. Φοβηθήκαμε μήπως δυσκολευτῶ ἐγὼ Τρέξε τώρα, ἀγόρι μου. Τρέξε. Δὲν νοιώθω σιγουριά.

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Ἐχε γιὰ.

ΓΡΗΛΑ: Στὸ καλὸ καὶ στήν εὐχὴ τοῦ Θεοῦ. (Φεύγει ὁ ἀντάρτης). Καλὸ ταξεῖδι θάπρεπε νὰ μοῦ πείς. Καλὸ ταξεῖδι, γρηούλα μου. Καὶ τοὺς χαιρετισμούς μου στό μικρὸ σου γυιό. Στὸν πρῶτο του ἀνθὸ ἦταν τ' ἀγόρι μου καὶ τὸν ἔφαγε τὸ Ἑγγλέζικο βόλι. (Σταματᾷ). Νὰ προλάβει νὰ πάρει τὸ μήνυμα! Πφ! Ὅλο καὶ κακομελετῶ σήμερα. (Προβολισμοί). Παναγία μου, ξόρισε τὸ βόλι. Ξεστράτισέ τὸ ἀπὸ τὸ παλληκάρι. Θὰ μοῦ φάει τὸ μήνυμα.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: (Γλυστῆ). Χριστός...

ΓΡΗΛΑ: Πᾶνε, γεράσανε καὶ τὰ δικά σου ποδάρια. Τὸ σκαρφάλωμα εἶναι γιὰ τὰ παλληκάρια καὶ τίς κοπέλλες.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Τὸ πήγες τὸ μήνυμα;

ΓΡΗΛΑ: Τῶστειλα.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Τώστειλες; "Α! Ματωμένο τὸ χέρι σου; (Τρέχει κοντά).

"Ἐφαγες βόλι;

ΓΡΗΑ: Πρωί, πρωί. Ἐκεῖ πού σκαρφάλωνα στὸ μονοπάτι συνάντησα πατριώτισσες. Καὶ προτοῦ χωρίσουμε ἄρχισε τὸ τουφεκίδι. Ἦταν κάπου ἐκεῖ μιὰ ἐνέδρα τοῦ ἐχθροῦ. Ὁ Ἄντρέας, Θεὸς ἀναπάψει τὴν ψυχὴ του, λαβώθηκε. Εἶπε πὼς ἀπὸ μακριὰ ἐρχόταν κι' εἶχε τὸ ποδᾶρι πληγωμένο. Τὸ περιποιήθηκα γρήγορα τὸ ἀγόρι τὸ καημένο κι' ὅταν σηκώθηκα νὰ ξεκινήσω μὲ θρῆκε τ' ἀδέσποτο τὸ βόλι. Μὰ ἔστειλε ὁ Θεὸς μου ἄλλο ἀντάρτη καὶ τοῦ μπιστεύθηκα τὸ μήνυμα. (Πυροβολισμοί).

Ἄκουῦς;

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Ναι μακριὰ, ψηλὰ στὸ βουνό.

ΓΡΗΑ: Νὰ φτάσει τοῦλάχιστο τὸ μήνυμα. (Σταματᾷ). Δὲν μοῦ λές. Ποιὰ ἡλικιωμένη σ' ἀκολουθοῦσε;

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Ἐμένα;

ΓΡΗΑ: Ναι! Ναι! Τὸ παλληκᾶρι ἀπ' ἐδωνὰ ξεχώρισε ὕστερ' ἀπὸ σένα μιὰ μαυροφορεμένη νὰ σκαρφαλώνει μὲ δυσκολία.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Χριστὸς καὶ Παναγία μου. Ἡ μάνα τοῦ προδότη.

ΓΡΗΑ: Ἡ μάνα του;

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Τὴ συνάντησα ξημέρωμα—ξημέρωμα στὸ ἔμπα τοῦ χωριοῦ. Ἐκαμα πὼς δὲν τὴν εἶδα γιὰ νὰ μὴ μὲ καλημερίσει. Νὰ μοῦ λείψουν οἱ εὐχές της. (Πυροβολισμοὶ κοντά). Θάχουμε πολλὴ φασαρία.

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Παναγία μου. (Μπαίνει καὶ πέφτει βαρὺς κοντὰ στὴν γρηά). Μανούλα...

ΓΡΗΑ: Παλληκᾶρι μου.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Παλληκᾶρι μου. (Τρέχει κοντά). Μάτωσες. Αἷματα...

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Κοίταξε, παππούλη. Ἐρχονται κατὰ δῶ;

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Μιὰ στιγμούλα. (Σηκώνεται καὶ κοιτᾷ). Ἄπὸ τὸ μονοπάτι ἔρχονται καμιά δεκαριά στρατιῶτες.

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Καὶ νοιώθω νὰ παγώνω ἀπὸ τὴν ἐξάντληση. (Γραβὰ τὸ πιστόλι γιὰ νὰ σκοτωθεῖ).

ΓΡΗΑ: Μή... (Τοῦ ἀρπάζει τὸ χέρι).

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Δὲν κάνει νὰ πέσω στὰ χέρια τοῦ ἐχθροῦ. Προσβάλλω τὴν περηφάνεια τοῦ Ἑλληνα πατριώτη. Θὰ χῶσω ἓνα βόλι στὸ κεφάλι μου καὶ ἄς πάω στὴν κόλαση.

ΓΡΗΑ: Τὸ πῆγες τὸ μήνυμα;

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Τὸ μήνυμα; (Κάνει νὰ σηκωθεί) Δὲν μπορῶ νὰ τὸ πάω.

ΓΡΗΑ: Γέρο—σταμάτη. Δὲν πῆγε τὸ μήνυμα. Σειρά σου νὰ σκαρφαλώσεις.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Σιωπῆ. (Ἀκούονται περπατήματα)

ΓΡΗΑ: Ἐσύ, παλληκᾶρι μου, δούλεψε τὸ στέν σου. Καὶ ὅταν δὲν θὰ μπορεῖς, σοῦ τ' ὀρκίζομαι πὼς θὰ σὲ ξεκάνω μὲ τὸ πιστόλι σου.

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Σ' εὐχαριστῶ, μανούλα... (Τῆς δίνει τὸ πιστόλι. Ἐτοιμαζέται μὲ τὸ στέν).

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Σιγὰ... (Ἀγριοῦν χωρὶς νὰ μιλοῦν. Τὰ περπατήματα ἀπομακρύνονται) Φτηνὰ τὴ γλυτώσαμε. Κατρακύλησε τὸ κακό.

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Τὰ ὄπλα μου, θειούλα, τὰ ὄπλα μου. (Ρίχνει πίσω τὸ κεφάλι).

ΓΡΗΑ: (Τὸν κοιτᾷ) Πάει τὸ παλληκᾶρι. Μαζί θὰ πᾶμε, ἀγόρι μου.

Μᾶς περιμένει ψηλὰ ὁ Θεὸς μὲ τοὺς Κυπραίους ἥρωες κοντὰ του. Εἶνα καὶ τὸ παιδί μου δίπλα του. (Σὰν ἄλλοπαρμεν) Εἶχε μιὰ φούντα ξανθὰ μαλλιά καὶ ἓνα σαραῶτο πρόσωπο. Μοῦ τὸν φέρανε πιγμένο στὴ ματωμένη λάσπη. Τὸν ἔλουσα, τὸν ἔντυσα τὸν χτένισα καὶ τὸν παρέδωσα ἔτσι ὠραῖο σὶδὸν τάφο. Ἡ γῆ τῆς Κύπρου τὸν δέχτηκε μὲ τὴ στοργὴ τῆς μεγάλης μάνας. Νὰ τὴ χαροῦμε τέτοια γῆ. Νὰ τὴ χαροῦμε τέτοια Πατρίδα... (Χαϊδεύει τὸν νεκρὸ ἀντάρτη). Γέρο—σταμάτη,

Κρύψε κάπου ἐδῶ τὰ ὄπλα τοῦ παλληκαριοῦ. Καὶ βάλε σι-
μάδι νὰ εἰδοποιήσεις νὰ τὰ πάρουν οἱ δικοὶ μας. Καὶ πες
τους πὼς τὰ ἐτίμησε... τὰ τίμησε σὺν Ἑλληνας.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: (Τὰ παίρνει καὶ τὰ κρύβει πίσω στὸ θάμνο) Δὲν θὰ τὰ βροῦνε
ἐδῶ.

ΓΡΗΑ: Καὶ τώρα κουνήσου. Τὸ μήνυμα δὲν πῆγε.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Ἔχε γιὰ... (Κουνᾷ νὰ φύγει)

ΓΡΗΑ: Καλὴ ἀντάμωση σὲ ἐλεύτερους οὐρανούς.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ: Καλὴ λευτεριά... (Μόλις προχωρεῖ ἀκούεται μιὰ τουφεκιο).
Καλὴ... ἀνάσταση.

ΓΡΗΑ: Γέρο—Σταμάτη (Σιωπῆ) Μὲ πρόλαβες, γέρο μου. Καὶ μείω
ἐγὼ γιὰ νάχω τὸν καῦμό σας. Μὰ ὅπου καὶ νᾶναι ἰκεκινῶ
καὶ γώ... Ἄου... καὶ ὅμως τ' ἀγόρι μου δὲν ἄντεξε σὺν
ἐμὲ νὰ δῶ τὰ ματάκια του μὲ ἀποχαριετᾶνε.

ΦΑΙΔΡΑ: (Μπαίνει τρομαγμένη) Παναγιὰ μου.

ΓΡΗΑ: Κορούλα μου

ΦΑΙΔΡΑ: Κρύψε με. Ποιά εἶσαι; Θεέ μου, τόπο νὰ κρυθῶ...!

ΓΡΗΑ: Γιατί; Σὲ κυνηγᾶνε;

ΦΑΙΔΡΑ: Μὲ κυνηγᾶνε. Μὰ τὰ πολεμοφόδια δὲν τὰ πήρανε. Ἀνέθηκα
στὸ χάλασμα ἀπὸ ἄλλο μονοπάτι. Μὲ νοιώσαν ὅταν κατέβαι-
να. Ἄ! Ποιὸ εἶναι τὸ παλληκάρι;

ΓΡΗΑ: Οἱ ἥρωες τοῦ νησιοῦ.

ΦΑΙΔΡΑ: (Σκύβει καὶ τὸ φιλεῖ) Ἀντρεῖε μου ἄγνωστε, σὲ φιλῶ σὺν ἀδερ-
φή. Καλὸ ταξίδι στοὺς οὐρανούς. (Σταματᾷ) Καὶ ποῦ θὰ κρυ-
θῶ; (Βήματα) Φοβοῦμαι τὴ σύλληψη. Φοβοῦμαι τὰ βασανιστήρια.
ΓΡΗΑ: Σιωπῆ, κορούλα μου... Ὁ Θεὸς νὰ τοὺς ξεστρατίσει.
(Σιωπῆ. Ἀπομακρύνονται τὰ βήματα) Φύγανε.

ΦΑΙΔΡΑ: (Σταυροκοπιέται) Σ' εὐχαριστῶ, Παναγιὰ μου.

ΓΡΗΑ: Τράθηξε ἀπὸ πέρα τὸ γέρο—Σταμάτη.

ΦΑΙΔΡΑ: (Κοιτάζει) Πέθανε... Πέθανε... Πέ... πέθανε;

ΓΡΗΑ: Κι' αὐτὸς γιὰ τὴν πατρίδα.

ΦΑΙΔΡΑ: (Τὸν τραβᾷ πρὸ μέσα) Καῦμένε.

ΓΡΗΑ: Κοντὰ στὸ παλληκάρι. Ἕνας νεκρὸς ποῦ θάχει μιὰ μανούλα
κι' ἕναν πατέρα νὰ τὸν προστατεύουν. Θὰ τὸν προστατεύουν
ἀπὸ ἥλιο καὶ βροχὴ. (Κλαίει, ξαφνικά). Ἄκουσε ἐδῶ. Ξέρεις
ἀπὸ ἄρματα;

ΦΑΙΔΡΑ: Ξέρω.

ΓΡΗΑ: Πίσω στὸ θάμνο εἶναι ἕνα στέν καὶ ἕνα πιστόλι, τοῦ νεκροῦ
παλληκαριοῦ τὰ τίμια ὄπλα. Πάρτα καὶ τράθηξε ψηλὰ στὸ
βουνό. Δεξιὰ στὸ χάλασμα εἶναι ἕνας ὄρθιος θράχος μὲ
μερσινές. Πέσε χάμω καὶ θὰ βρεῖς ἕνα μικρὸ χωρίσμα. Ρί-
ξε μέσα τὰ ὄπλα. Καὶ μίλησε ἔτσι:— Στὸ χωριὸ ἦρθε ὁ
γιὸς τῆς Καραφωτιάς ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο. Νὰ μὴν κατέβει
ἄνθρωπος ὥσπου νὰ ξεκάμουν τὸν προδότη. Ἀπάντηση δ'
θάχει. Θὰ περιμένεις. Σὲ λίγο θ' ἀκούσεις μιὰ πέτρα νὰ
πέφτει στὰ πόδια σου. Ὅλα εἶναι ἐν τάξει. Ἄλλοιῶς νὰ
κρυφτεῖς κάπου ἐκεῖ καὶ κάθε λίγο νὰ ἐπαναλαμβάνεις τοῦ-
το. Μὴν ψάξεις νὰ δεῖς ἀπὸ ποῦ μπαίνουν! Καὶ τώρα ἔλα
νὰ σὲ φιλήσω. Καλὴ λευτεριά. (Σκύβει καὶ τὴ φιλεῖ) Σῶσε τὴν
περιοχὴ. Καλὴ λευτεριά.

ΦΑΙΔΡΑ: Καλὴ λευτεριά.

ΓΡΗΑ: Καλὸ ταξίδι πὲς μας. (Ψάχνει ἢ Φαῖδρα γιὰ τὸ ὄπλο).

ΦΑΙΔΡΑ: Τὰ βρῆκα.

ΓΡΗΑ: Πῶς σοῦ ταιριάζουν!

ΦΑΙΔΡΑ: Θὰ τὰ τιμῶ, μανούλα. Ἄν εἶναι ἀνάγκη πολεμῶντας θὰ
φτάσω στὸ χάλασμα. Νὰ πάω τὸ μήνυμα. Ζήτη ἢ λευτεριά.

ΓΡΗΑ: Ἢ πατρίδα... (Πέφτει νεκρὴ, ἐνῶ φεύγει ἢ Φαῖδρα)

«ΚΡΑΤΗΣΕ ΤΗΝ ΥΠΟΧΩΡΗΣΗ»

Πρόσωπα:

ΦΑΙΔΡΑ, ΓΙΑΝΝΗΣ, ΠΕΤΡΑΚΗΣ, ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ, ΑΝΤΑΡΤΗΣ,
ΕΛΕΝΗ, ΜΑΡΙΑ, ΝΟΣΟΚΟΜΑ, ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ, ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ
ΑΝΤΑΡΤΕΣ.

Βράχος με μερσινιές. Κάθεται ο Γιάννης.

ΦΑΙΔΡΑ: (Μπαίνει κρατώντας το στέν, και ζωσμένη το πιστόλι) Παλληκάρι πληγωμένο; Παναγιά μου (Τρέχει κοντά) Γιάννη μου, Γιάννη μου: (Βάζει το στέν χάμω. Τόν άρπάζει).

ΓΙΑΝΝΗΣ: Φαίδρα; Άδελφούλα μου; Στο θουνό που πās; (Άγκαλιάζονται).

ΦΑΙΔΡΑ: Θά σου πώ πιό ύστερα. Που πληγώθηκες;

ΓΙΑΝΝΗΣ: Σπάσιμο είναι. Νά! το ποδάρι μου. Σύρθηκα ως εδώ. Μά... δέν βρήκα άνθρωπος μας, κι' άκούω δεξιά ζερυά τουφεκίδι. Μπλόκο δέν είναι;

ΦΑΙΔΡΑ: Νά σε βοηθήσω, άδερφούλι μου.

ΓΙΑΝΝΗΣ: Και νά με πās που;

ΦΑΙΔΡΑ: Δυό θήματα εδώ είναι κρησφύγετο.

ΓΙΑΝΝΗΣ: (Ξιπάζεται) Που το ξέρεις; Ποιανού είναι τά όπλα που κρατάς; Τι συμβαίνει;

ΦΑΙΔΡΑ: 'Ησύχασε, άδερφέ μου. Θά σου τά πώ ένα προς ένα. Αλλά τώρα νά σε φιλήσω. Τάμαθα πώς κράτησες με το πολυβόλο την υποχώρηση και έσωσες τά παλληκάρια.

ΓΙΑΝΝΗΣ: Ποιός σου λέει τέτοιες κουβέντες;

ΦΑΙΔΡΑ: "Ενας άντάρτης μουπε πώς τελευταίως πέρασες άπ' εδώ και πώς πληγώθηκες στον ώμο.

ΓΙΑΝΝΗΣ: Άνήκεις στην όργάνωση, άδερφή; Πές το έπι τέλους.

ΦΑΙΔΡΑ: Δέν άνήκω, άδερφέ. Είμαι μόνον... ό Κυπριακός λαός. Κάνω το χρέος μου στην Πατρίδα.

ΓΙΑΝΝΗΣ: Άδερφούλα μου...

ΦΑΙΔΡΑ: Μ' έστειλε ό πατέρας νά σκαρφαλώσω πρωϊ-πρωϊ στο θουνό νά κουβαλήσω τρόφιμα και πολεμοφόδια. Φοβόμασσε για περιορισμό σήμερα. Μπορεί νάχει ειδοποίηση! Ξέρω και γώ. Πιό κάτω πέσαμε σε περιπολία. Κατάρθωσα έγω να φύγω με δυό κοπέλλες στην άντικρυνή ράχη. Σε λίγο έφτασε κι ένας άντάρτης κυνηγημένος. Μας μπλόκάρανε. Μες την ταραχή τώσασα. Πήρα πλάι την πλαγιά και έφτασα στο χάλασμα. Παράδωσα τά τρόφιμα και τά πολεμοφόδια και συνέχισα την τρεχάλα. Είχα εύχή από την μάνα. Κάπου κρύφτηκα και προσπέρασε ό έχθρός χωρίς νά με βρει. Άλλοιωτικά;

ΓΙΑΝΝΗΣ: Λοιπόν;

ΦΑΙΔΡΑ: 'Η γρηά που μεταφέρνε το μήνυμα πληγώθηκε βαρεία και ξεψύχησε. Άνάλαθα νά μεταφέρω έγω το μήνυμα. Ό γυιός της Καραφωτιάς ήρθε από την Αίγυπτο πληρωμένος από τους Έγγλέζους. Κάηκε ή περιοχή.

ΓΙΑΝΝΗΣ: Μά τά όπλα τουτα που κρατάς;

ΦΑΙΔΡΑ: Είναι ένας παλληκαριού που ξεψύχησε εκεί δά. Τά κρύψανε. Μά ή γρηά μου τά μπιστεύτηκε νά τά πάω στα παλληκάρια.

(Ἀκούονται περπατήματα) Ἐχθρός. Τὸν νοῦ σου. (Γονατᾶ καὶ ἐτοιμάζει τὸ στέν. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ ἀδερφός της). (Μπαίνει ἓνας ἀντάρτης ἰδρωμένος καὶ λαχανιασμένος) Ἐδῶ παλληκάρι.

ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ: Ἄ! ἡ Φαίδρα. Ὁ... Γιάννης; Ἀδέρφια μου... (Πάει κοντὰ τους καὶ φιλεῖ τὸν Γιάννη). Μὲ τάρραξε τὸ κυνηγητό. Θὰ πρέπει νὰ κρυφτοῦμε γιατί πλησιάζουν οἱ περιπολίες. Οἱ νάρκες πηκάν στὸν τόπο τους. Τὸ θράδυ θὰ τραντάξει τὸ βουνοῦ. Μὰ τώρα πρέπει νὰ κρυφτοῦμε. Μά... (Κοιτᾶ τὴν Φαίδρα).

ΓΙΑΝΝΗΣ: Τί θὰ γίνει μὲ τὴ Φαίδρα;

ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ: Ἀδερφή σου εἶναι. Μά... (Κοιτάζονται. Νεύει τὸ παλληκάρι).

ΓΙΑΝΝΗΣ: Φαίδρα, ἔλα κοντὰ μου.

ΦΑΙΔΡΑ: Λέγε, ἀδερφέ.

ΓΙΑΝΝΗΣ: Θέλεις νὰ γίνεις μέλος τῆς ὀργάνωσης; Ἀντάρτισσα;

ΦΑΙΔΡΑ: Μὲ τὴν ψυχὴ μου.

ΓΙΑΝΝΗΣ: Κοίταξε κι' εἶναι τὸ πρᾶμμα σοβαρό. Ὑστερα δὲν ὑπάρχουν μετανιωμοί.

ΦΑΙΔΡΑ: Δυὸ ἀδέρφια ἔδωσα στὴν Πατρίδα, ἐσένα καὶ τὸν Πετράκη, καλὴ του ὥρα. Τί θὰ σκεφτῶ γιὰ τὸν ἑαυτό μου; Πάνω ἀπ' ὅλα εἶναι ἡ λευτεριά. Μαζί σας, ἀδέρφια μου, στὴ ζωὴ καὶ στὸν θάνατο. Ἔτσι τὸ θέλησε ὁ ἀντρεῖός μου πατέρας, καλὴ του ὥρα.

ΓΙΑΝΝΗΣ: Καλὴ του ὥρα. (Κοιτάζει τὸν ἄλλον Ὁ ἄλλος νεύει) Φαίδρα. Θὰ σὲ ὀρκίσω τὸν ὄρκο τῆς ὀργάνωσης, κι' ὕστερα θάρθεις μαζί μου στὸ κρησφύγετο. Καὶ δὲν ἔχει πιά γυρισμὸ στὸ σπίτι. Θὰ γευτεῖς μαζί με τὴ στέρηση καὶ τὸν πόνο. Τίποτε ἄλλο.

ΦΑΙΔΡΑ: Στὸ πλάι σου, ἀδερφέ, πάω παντοῦ.

ΓΙΑΝΝΗΣ: Γονάτισε. Νά... (Τῆς δίνει ἓνα χαρτάκι) Τοῦτο τὸ χαρτί εἶναι ὁ ὄρκος τῆς ὀργάνωσης. Βάλε τὸ χέρι σου στὴν καρδιά καὶ λέγε το. Μάρτυρες ὁ Θεὸς καὶ τὸ παλληκάρι.

ΦΑΙΔΡΑ: (Παίρνει τὸ χαρτί καὶ διαβάζει τὸν ὄρκο). «Ὀρκίζομαι ἐν ὀνόματι τῆς Ἁγίας Τριάδος ὅτι:-

1) Θὰ ἐργασθῶ μὲ ὅλας μου τὰς δυνάμεις διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Κύπρου ἀπὸ τὸν Ἀγγλικὸ ζυγὸ θυσιάζοντας πρὸς τοῦτο καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν μου.

2) Θὰ ἐκτελῶ ἄνευ ἀντιρρήσεως ἀπάσας τὰς ἐντολὰς τῆς ὀργανώσεως αἵτινες θὰ μοῦ ἀνατεθοῦν καὶ δὲν θὰ φέρω οὐδεμίαν ἀντίρρησην ὅσον δύσκολο καὶ ἐπικίνδυνον καὶ ἂν εἶναι.

3) Δὲν θὰ ἐγκαταλείψω τὸν ἀγῶνα παρὰ ἔαν λάβω διαταγὴν παρὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ὀργανώσεως καὶ ἀφοῦ ἐκπληρωθῆ ὁ σκοπός μας.

4) Δὲν θὰ ἀποκαλύψω ποτὲ εἰς οἰονδήποτε, μυστικὸν τῆς ὀργανώσεως οὔτε τὰ ὀνόματα τῶν προϊσταμένων μου, οὔτε τῶν ἄλλων μελῶν τῆς ὀργανώσεως, ἔστω καὶ ἂν συλληφθῶ καὶ βασανισθῶ.

5) Δὲν θ' ἀποκαλύψω, ἐπίσης ἐντολὰς αἱ ὁποῖα μοῦ ἀνατίθενται καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς συμμαχητάς μου.

6) Ἐὰν παραθῶ τοὺς ὄρκους μου θὰ εἶμαι ἄξιος πάσης τιμωρίας ὡς προδότης, καὶ θὰ μὲ καλύψῃ ἡ αἰωνία καταφρόνησις».

ΓΙΑΝΝΗΣ: Μάρτυρας ὁ Θεὸς καὶ τὸ παλληκάρι. Τώρα εἶσαι ἀντάρτισσα. Ἐδῶ εἶναι τὸ κρησφύγετο. Θὰ μποῦμε. Δὲν μπορούσα μονάχος γιατί δὲν μὲ βοηθᾶ τὸ σπασμένο μου ποδάρι. Γεῖά σου, νεράιδα μου ἀδερφή. Καὶ ἂν σταθεῖς μὲ τὸ νοῦ σου θὰ σὲ κάνω πρωτοπαλληκάρο μου. (Τὴν χτυπᾶ στὸν ὄμο). Καὶ τώρα

έμπρός. Ψήλωσε ο ήλιος πολύ... (Παραμερίζουν τις μερσινιές και μπαίνουν μέσα)

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: (Βγαίνει από το κρησφύγετο σε δυο λεπτά). Θά τὸ πάω χωρίς καθυστέρηση.

ΦΩΝΗ: (Από μέσα στο κρησφύγετο). Σήμερα θά πρέπει νά φτάσει τὸ μήνυμα στὸν ἀρχηγό. Θέλω ὀδηγίες ποῖος θ' ἀναλάβει τὸν προδότη.

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Ξέρω. Καλή ἀντάμωση. (Φεύγει).

ΜΑΡΙΑ: (Μπαίνει μὲ τὴν Ἑλένη λαχανιασμένες κρατώντας καλάθια). Τὸν εἶδες;

ΕΛΕΝΗ: Ἐνοιξε ἡ γῆ καὶ πρόβαλε τοῦτος.

ΜΑΡΙΑ: Δικός μας εἶναι. Πού πάει νά πεί πὼς ἐδῶ κοντὰ εἶναι κρησφύγετο.

ΕΛΕΝΗ: Τότε νά ἀφήσουμε ἐδῶ τὰ καλάθια καὶ νά φύγουμε.

ΜΑΡΙΑ: Εὐκολο πράγμα. Μὰ ἂν δὲν εἶναι κανεὶς στὸ κρησφύγετο; Κι' ἂν δὲν μᾶς εἶδανε; Τότε τὰ καλάθια μας ἐδῶ θά βάλουν σὲ ὑποψία τὸν ἐχθρό. Καὶ θά σκάσουν τὸν τόπο γύρω γιὰ νά βροῦν τὸ κρησφύγετο καὶ θά θάψουμε τοὺς ἀνθρώπους μας.

ΕΛΕΝΗ: Τί θά γίνει τότε;

ΜΑΡΙΑ: Πὼς δὲν τοῦ φωνάξαμε;

ΕΛΕΝΗ: Μὰ ἀφοῦ δὲν προλάθαμε καὶ χάθηκε. Εἶναι μισοὶ Θεοὶ τοῦτοι. Δὲν εἶναι ἀπλοὶ ἄνθρωποι ὡς καὶ τοῦ λόγου μας.

ΜΑΡΙΑ: Καλὰ ἔλεγα νά τ' ἀφήσουμε στὸ χάλασμα. Ἐρημιά ἦταν. Ἄργησαμε. Ἄλλὰ... (Βάζει τὸ χέρι της ἀντίλιο). Ποιὰ εἶναι τούτη;

ΕΛΕΝΗ: Ποιὰ καλή; (Κοιτᾷ πρὸς τὴν εὐθύνηση ποὺ δείχνει ἡ ἄλλη). Ἄ! Δυσκολεύεται. Μιὰ μαυροφορεμένη. Σάμπως γνωστή μου νᾶναι. Γρηά...

ΠΕΤΡΑΚΗΣ: (Μαζί μὲ ἄλλον ἀντάρτην μπαίνουν ξαφνικά). Οὐ! Ἄγοροκόριτσα..

ΜΑΡΙΑ & ΕΛΕΝΗ: Παναγία μου.

ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Περιμέναμε τὰ καλάθια ὄλο τὸ πρωῖνό. Κόντεψε νά μᾶς πιάσουν ὡς τοὺς λαγούς στὴν φάκα.

ΜΑΡΙΑ: Ἐσεὶς εἴσατε...

ΕΛΕΝΗ: Ποῦ περιμένετε...

ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Ναι τοῦ λόγου μας. Ἐπρεπε μὲ τὸ χάρμα νά φτασέτε.

ΜΑΡΙΑ: Βρήκαμε δυσκολίες στὸ δρόμο. Πέσαμε πάνω σὲ περιπολία καὶ ἀλλάξαμε σχέδιο.

ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Ναι! Μὰ ἐμεῖς θά πιανόμαστε. Τώρα ἀφήστε ἐδῶ τὰ καλάθια καὶ τραβήχτε πρὸς τὸν ἀμαρτητὸ στὴν ἄλλη πλαγιὰ. Μὴν πάτε ἀπὸ τὸ μονοπάτι. Στήσανε ἐνέδρα ἐκεῖ. Ἐξ ἄλλου εἶναι κίνδυνος καὶ ἀπὸ τοὺς... δικούς μας. (Ἀκούεται ἐκρήξη). Πάει, τοὺς ἔφαγε ἡ νάρκη μου στὸ μονοπάτι. Βιαστήτε, κοπέλλες μου.

ΜΑΡΙΑ: Σᾶς εἶπαν γιὰ τὸν προδότη;

ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Δὲν εἶναι δουλειὰ δική μας. Τοῦτες οἱ ὑποθέσεις εἶναι ἀλλοτῶν. Ἄντε δρόμο καὶ ὁ Θεὸς μαζί σας. Ἐμεῖς τραβούμε, ἀδερφέ, πρὸς τὴν κορφή. (Φεύγουν)

ΜΑΡΙΑ: Ἄντε γρήγορα.

ΕΛΕΝΗ: Καλὰ, ντέ. Πριστήκανε τὰ πόδια μου ἀπὸ τὸ περπάτημα.

ΜΑΡΙΑ: Δὲν πρέπει νά παραπονεῖσαι. Οἱ ἄλλοι δίνουν τὸ αἷμα τους. Ἐμεῖς περπατοῦμε... (Φεύγουν)

ΠΕΤΡΑΚΗΣ: (Γυρίζει στὴν σκηνὴ μὲ προσοχή) Ἐλα! φύγανε.

(Παρουσιάζεται καὶ ὁ ἄλλος ἀντάρτης) Νά προλάβει νάρθει ἡ νοσοκόμα νά μαζέψει τὸν ἀδερφό μου... Τάμαθες ἔ; Ἐσπασε τὸ ποδάρι του. Πάμε μέσα. Ἐμπα τοῦ λόγου σου. Πάρε καὶ τίς προμήθειες. (Παραμερίζει ὁ ἄλλος τίς μερσινιές νά μποῦν στὸ κρησφύγετο.)

ΝΟΣΟΚΟΜΑ: (Μπαίνει ντυμένη μὲ ἓνα σπῆρ κοστούμι). Γειά σου.

ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Ἄργησες.

ΝΟΣΟΚΟΜΑ: Εἶναι δυσκολία. Τὰ περίπολα εἶναι πολλά. Μοῦ φαίνεται πὼς περικυκλώνουν τὸ βουνό.

- ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Ποῦ τὸ ξέρεις;
- ΝΟΣΟΚΟΜΑ: Συνάντησα πολλὰ αὐτοκίνητα γεμάτα στρατό. Θάχουμε ἐπιχειρήσεις σ' ὅλη τὴν ἔχταση.
- ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Πολὺ δύσκολο... Τὶ θὰ γίνει μὲ τὸν ἀδερφό μου,
- ΝΟΣΟΚΟΜΑ: Νὰ τὸν μεταφέρω ἀποκλείεται. Ἔχω στὴν τσάντα μου χρειώδη καὶ θὰ βάλω τὸ ποδάρι στὸ γύψο. Θὰ δῶ πὼς θὰ πᾶνε ἐδῶ οἱ ἐπιχειρήσεις καὶ θὰ σὰς εἰδοποιήσω νὰ τὸν κατεβάσετε στὸν ἀμαξητό. Μπαίνουμε; Ἔχετε ἀπώλειες τῶρα τελευταία; Ἔτσι μᾶς λένε.
- ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Τοῦτα ἔχει ἡ ἐπανάσταση. Δίχως αἷμα δὲν κερδίζεται ἡ λευτεριά. (Πᾶνε νὰ μπουϊν) Ὁ... ὁ σύνδεσμός.
- ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ: Νὰ ὑποχωρήσετε γρήγορα στὴν ἄλλη πλαγιά. Εἰδοποιθήκαμε πὼς θὰ γίνουν ἐπιχειρήσεις γιὰ ἓνα μῆνα. Κάποιοι μολόγησε τὸ κρησφύγετο. Δὲν ξέρομε ποιός. Ἡ διαταγὴ εἶναι νὰ ἀδειάσουν ὄλα κι' ὡς τὸ πρῶτὶ νὰ βρεθῆτε στὸ σημεῖο Χ. Γειά σας. Καλὴ ἐπιχείρηση (Φεύγει)
- ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Γειά χαρὰ (Πυροβολισμοὶ) Δὲν ἔχομε καιρό. Τὶ θὰ κάνεις μὲ τὸν ἀδερφό;
- ΝΟΣΟΚΟΜΑ: Θὰ μείνω στὸ κρησφύγετο μαζί του. Θὰ μᾶς πιάσουν. Ἐχωρίς ὄπλα. Λίγα χρονάκια φυλακὴ. Δὲν ἔχει κρεμάλα οἱ κάτω—κάτω.
- ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Δὲν θὰ... γλυτώσετε. Νὰ βγῆτε ἐδῶ ἔξω...!
- ΝΟΣΟΚΟΜΑ: Τὸ καθήκον μου εἶναι νὰ μείνω κοντά του. Πάνω ἀπ' ὄλα τὸ χρέος. Στὸ μεταξύ θὰ κανονίσω μαζί του ποῦ θὰ πᾶμε... τὶ θὰ κάμουμε!
- ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Εἴσαι ἓνας ἄγγελος.
- ΝΟΣΟΚΟΜΑ: Τῆς Πατρίδας. (Μπαίνει ἡ νοσοκόμα στὸ κρησφύγετο).
- ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Ὁξὼ ὄλοι (Βγαίνει ἓνας ἀντάρτης κι' ἡ Φαίδρα) Ὁ ἀρχηγὸς προστατίζει ὑποχώρηση στὸ σημεῖο Χ. (Πυροβολισμοὶ) Πλησιάσανε. Τί; Ἡ Φαίδρα;
- ΦΑΙΔΡΑ: Πετράκη, ἀδερφέ μου...!
- ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Ποῦ βρέθηκες;
- ΦΑΙΔΡΑ: Λεβέντισσα τῆς Πατρίδας.
- ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Μπράβο... (Βάζει τὸ χέρι του ἀντῆλιο) Δύσκολο τὸ φευγιό. Ἄκουστε! Ἄθ' ῥίξω κλῆρο! ὅποιου τοῦ πέσει θὰ μείνει ἐδῶ νὰ καλύψει τὴν ὑποχώρηση. Ἄν γλυτώσει, ὁ Θεὸς τὸν σώζει.
- ΦΑΙΔΡΑ: Θὰ μείνω ἐγὼ.
- ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Μιά... κοπέλλα;
- ΦΑΙΔΡΑ: Ἡ ἀδερφή δύο ἡρώων. Ἐσένα καὶ τοῦ Γιάννη.
- ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Δὲν εἴμαστε ἥρωες, ἀδερφοῦλα. Εἴμαστε τίμιοι στρατιῶτες τῆς Πατρίδας.
- ΦΑΙΔΡΑ: Κι' ἐγὼ τίμια στρατιώτισσα τῆς Πατρίδος.
- ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Νὰ μοῦ ζήσεις ἄγγελε μου. (Πυροβολισμοὶ κοντὰ) Τώρα ἐμπρός. Νὰ χτυπᾶς συνέχεια. Ξέρεις τὸ πέρασμα. Νὰ ὑποχωρεῖς πρὸς τὰ ἐκεῖ. Θὰ πάρουμε θέσεις νὰ σὲ προστατεύσουμε νὰ στρίψεις τὸ φρύδι τοῦ γκρεμοῦ. Καλὴ λευτεριά, ἀδερφή μου.
- ΦΑΙΔΡΑ: Καλὴ ἀντάμωση παλληκάρια.
- ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Βάρα τὸν ἔχθρο. (Φεύγουν)
- ΦΑΙΔΡΑ: (Πυροβολεῖ συνεχῶς) Τομάρια. Θὰ λευτερώσουμε τούτη τὴ γῆ. Δικὴ μας εἶναι. (Ἄχ! ἀκουμπᾶ στὸ θράχο) Θὰ καλύψω τὴν ὑποχώρηση. Θὰ γλυτώσουν τ' ἀδέρφια μου, γιὰ νὰ γλυτώσουν τούτη τὴ γῆ. (Φωνὲς κοντὰ) Χίχι! Ἡ Ελλάδα δὲ σκύβει τὸ κεφάλι. Πεθαίνει ἀντρικία. (Πυροβολεῖ. Ξάφνου τῆς πέφτει τὸ στέν) Δὲν εἶναι χέρι ἀδερφικὸ νὰ μὲ ἀποτελειώσει; Χτυπᾶτε... τὴ λευτεριά. (Πέφτει νεκρή).

ΠΡΑΞΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΤΕΤΑΡΤΗ ΣΚΗΝΗ

«ΤΟ ΣΚΟΤΕΙΝΟ ΔΩΜΑΤΙΟ»

Πρόσωπα:

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ, ΓΙΑΝΝΗΣ, ΜΙΑ ΦΩΝΗ, ΕΝΑΣ ΑΓΝΩΣΤΟΣ:

*Δωμάτιο κατάμαυρο στὰ Κρατητήρια τῆς Ὁμορφίτας
Ἐνοίγει ἡ σκηνὴ καὶ σπρώχνει ἕνα ἀστυνομικὸς τὸν Γιάννη.*

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: Κοπρόσκυλο (τὸν κτυπᾷ). Νὰ μείνεις ἐδῶ στὰ Κρατητήρια τῆς Ὁμορφίτας νὰ πῆξεις. Βρωμόσπαρτε. (Ὁ Γιάννης πᾶει κάτι νὰ πει). Σκασμὸς γιατί θὰ σοῦ ξεκολλήσω τὰ δόντια. Δυὸ δράμια ἄνθρωποι καὶ μᾶς κάμνετε τὸν παλληκαρὰ Κοπρόσκυλλο. (Κλείει τὴν πόρτα καὶ φεύγει).

ΓΙΑΝΝΗΣ: (Μισοσπασπατεύει) Τάφος εἶναι ἐδῶ μέσα. Ποῦ τὸ θουνό! Καὶ κρύο ὅταν ἔχει, χαρὰ Θεοῦ εἶναι ἐκεῖ. (Περπατᾷ) Χτυπήστε ντέ, τὶ βγαίνει; Τὴν ψυχὴ μας τὴ παραδώσαμε στὸ Θεὸ ἀπὸ καιρό.

ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Μᾶς τᾶπε ὄλα ἡ Νοσοκόμα πού σε νοσήλευε. Δικός μας ἄνθρωπος εἶναι. Σὲ τούτους στηρίζουμε τὴ νίκη μας.

ΓΙΑΝΝΗΣ: (Μὲ ὄφος χαμένο) Ποιὸς; Ἀπὸ ποῦ; Γί;

ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Μιὰ φωνὴ εἶναι. Ἄν μιλήσεις ντόμπρα γίνεσαι φίλος. Ἄλλοιῶς;

ΓΙΑΝΝΗΣ: Παιδεύεσαι.

ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Ἀκριβῶς. Καὶ σοῦ τὸ ξαναλέω: ἡ νοσοκόμα μᾶς τᾶπε ὄλα. Μᾶς ἔδειξε τὸ κρησφύγετο. Μολόγησε τὰ συνθήματά σας. Ἀκόμα....

ΓΙΑΝΝΗΣ: (Τὸν διακόπτει). Ἀφοῦ σᾶς τᾶπε τὶ μὲ παιδεύεις;

ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Γιὰ νὰ μᾶς πείς περισσότερα. Μέλος εἶσαι τῆς ὀργάνωσης Ἀπὸ τοὺς πρώτους βγήκες στὸ θουνό. Γιὰ τὴ λευτεριά λέτε.

ΓΙΑΝΝΗΣ: Δὲν ξέρω τίποτε.

ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Τότε πῶς βρέθηκες στὸ θουνό; Καὶ πληγωμένος.... Καὶ μὲ βγαλμένο πόδι; Γιατρεύτηκες τώρα στὸ νοσοκομεῖο. Μπορεῖς νὰ μιλήσεις.

ΓΙΑΝΝΗΣ: Γύριζα ἀπὸ τ' ἀμπέλι. Γλύστησα καὶ χτύπησα στὸ πόδι. Στὸ δρόμο μὲ βρῆκε μιὰ γυναίκα. Εἶπε νὰ μὲ μεταφέρει σὲ κλινικὴ γιατί τῆς φαινόμενον σοβαρά. Δέχτηκα. Ζωὴ εἶναι τούτη. Κι' ὁμολογῶ πῶς ἔνοιωθα νὰ λιγοστεύει ἡ δύναμή μου.

ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Δὲν ξέρεις πῶς ἡ γυναίκα ἐκείνη εἶναι νοσοκόμα; Δούλευε στοῦ γιατροῦ.... πῶς τὸ λένε τὸ ὄνομά του.... Διάβολε!

ΓΙΑΝΝΗΣ: Δὲν τῶξερα. Ὅταν μὲ περιποιήθηκε κατάλαβα πῶς ξέρει ἀπὸ τούτη τὴ δουλειά.

ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Κουβαλοῦσε καὶ ὄπλα;

ΓΙΑΝΝΗΣ: Ποιά;

ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Μά.. ἡ νοσοκόμα. Αὐτὴ πού σὲ περιποιήθηκε.

ΓΙΑΝΝΗΣ: Καί ποῦ ξέρω ἐγώ; Δικὴ σας δὲν εἶναι; Τὶ μὲ ρωτᾶς; Ἔνας φιλήσυχος χωριάτης σὰν ἐμένα τί ξέρω ἀπὸ... νοσοκόμες;

ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Ἄφοῦ ἐκεῖνη τὰ μολόγησε ὅλα. Καὶ θὰ εἰσπράξει μιὰ χιλιαρίτσα λίρες. Κι' ἐσύ θὰ πᾶς στὴν κρεμάλα.

ΓΙΑΝΝΗΣ: Γιατὶ νὰ πᾶω στὴν κρεμάλα; Ἐπειδὴ δὲν ξέρω;

ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Ἐνῶ ἂν μολογήσεις, θὰ γλυτώσεις ἀπὸ τὴν κρεμάλα. Κι' ἂν μᾶς βοηθήσεις θὰ πάρεις τὸ ρεγάλο σου. Πέντε χιλιάδες λίρες. Εἶπα: πέντε-χιλιάδες λίρες. Θὰ σὲ πᾶμε ὕστερα στὴν Ἀγγλία γιὰ νὰ ζήσεις σὰν κύριος. Λοιπόν;

ΓΙΑΝΝΗΣ: Ἐμένα τόπος μου εἶναι ἡ Κύπρος. Τ' ἀκοῦς; Νὰ μιλήσω; Τὶ νὰ πῶ; Ψευτιὲς νὰ πιάσω λεφτά; Ἔ! Ἄντε τάπισα τα λεφτά σας. Τοῦτα τὰ φίδια ἐδῶ μέσα στὸ στήθος ποιὸς θὰ τὰ πνίξει; (Χτυπᾶ τὸ στήθος του)

ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Ὑπάρχει τρόπος νὰ ἡσυχάσουν. Δυὸ λεπτά καὶ θὰ δεῖς.

ΓΙΑΝΝΗΣ: (μὲ ἔξαψη) Ἐχω τίμιο τὸ μέτωπο. Ἐχω ὑπόληψη στὸ χῶριο Ἄπάνω ὑπάρχει Θεὸς μὲ τὸ αὐστηρὸ του μάτι. Τ' ἀκοῦς; (Τρίζει ἢ πόρτα καὶ ἀνοίγει).

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: (Μπαίνει μὲ ἓνα λουρὶ πέτσινο) Ποῦ σὲ τρῶνε τὰ φίδια, (Τοῦ δίνει μιὰ)

ΓΙΑΝΝΗΣ: Ντράπου, ἄνθρωπε. Ἐλληνας εἶσαι. Τὶ χτυπᾶς;

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: Δὲν εἶμαι τρομοκράτης σὰν τοῦ λόγου σου. Εγὼ εἶμαι ἄνθρωπος τοῦ νόμου. (Τοῦ δίνει δεύτερη)

ΓΙΑΝΝΗΣ: Ἄχ! Μονάχα οἱ προδότες ἔχουν τέτοια ξετσιπίωτη γλώσσα. Θάρθει ἡ σειρά σας.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: Κοπρόσκυλλο. (Θυμᾶναι καὶ τοῦ δίνει κάμποσες. Ὁ Γιάννης πῆφτει χᾶμο) Λιγοθύμισες; Ξελιγοθύμα τώρα.

ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Πρόσεχε.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: Μάλιστα, κύριε. (Σκύβει καὶ κοιτᾶ) Ζωντανός.

ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Ἄσε τον νὰ συνέλθει. Νὰ μὴν τοῦ δώσετε νερό. Ἄν φωνάξει νὰ μὴν τὸν ἀκούσετε. Ἔ;

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: Μάλιστα, κύριε. (φεύγει) (Λίγη ἡσυχία. Ὁ Γιάννης ἀναστενάζει. Μισσοσκῶνεται)

ΓΙΑΝΝΗΣ: Πόσο καιρὸ εἶμαι στὸ σκοτάδι. Τὶ τάφος εἶναι τοῦτος, Εἶχα ἓνα σπίτι ἀρχοντικὸ καὶ μιὰ φωλιὰ ἀδέρφια. Ἄχ! Τα νεφρά μου. Κι' εἶπαμε νὰ λευτερώσουμε τούτη τὴ γῆ. Ἔσε μου, στέγνωσα. Νερό. Λίγο νερό (Φωνάζει) Ἄνθρωποι... Νερό. Θὰ χαθῶ. Νερό. (Σηκῶνεται. Χτυπᾶ τριγύρω)

ΓΙΑΝΝΗΣ: Νερό. Ποῦ εἶναι ἡ πόρτα; Νερό... Ἀέρα... Φῶς...

ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Γιάννη.

ΓΙΑΝΝΗΣ: (Ξιππάζεται) Ποιὸς μὲ καλεῖ;

ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Ἐνας φίλος. Ἄν τὸ θές, θέβαια. Θυμᾶσαι τὸ στεφάνι... τὸ σιδερένιο γύρω στὸ κεφάλι σου;

ΓΙΑΝΝΗΣ: Ὅχι! Ὅχι! (Πιάνει τὸ κεφάλι του).

ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Ἄν μιλήσεις θὰ γλυτώσεις. Ἄκουσα τώρα τὸν προϊστάμενο νὰ προστάζει νὰ σὲ ξαναπεράσουν ἀπὸ τὸ στεφάνι. Τοῦ εἶπα: Θὰ μιλήσω ἐγὼ στὸ Γιάννη. Καὶ θὰ δεῖς πῶς θὰ μιλήσει σιγά...σιγά... Κι' ἔτσι θὰ γλυτώσει ἀπὸ τὸ σφιγμένο στόμα μελίγλια. Δὲν εἶναι, Γιάννη;

ΓΙΑΝΝΗΣ: Ὅχι! Ὅχι!

ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Τὶ ὄχι καὶ ξεόχι. Μιλήσε πρῶτα...

ΓΙΑΝΝΗΣ: Ὅχι! Ὅχι! Τὶ νὰ πῶ;

ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Ὅ,τι ξέρεις.

ΓΙΑΝΝΗΣ: Πόσο θὰ πᾶνε τὰ μαρτύρια; Ἐλεος πιά. Ἀπόκαμε ἡ ψυχὴ μου. (Γονατᾶ) Ὅχι πιά! Δὲν ἀντέχω. Ὅχι! Ὅχι!

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: (Μπαίνει μέσα. Πᾶει κοντά). Μὴν ἀνοίξεις τὸ στομα σου καὶ σὲ σκότωσα.

- ΓΙΑΝΝΗΣ: (Ξιππάζεται) "Α!
- ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: (Άγριεμένος) Σκαζμός, κοπρόσκυλλο. Ἀπάντησε στὸν Κύριο.
- ΓΙΑΝΝΗΣ: Μὰ δὲν ξέρω τίποτε, κύριε ἀστυνομικέ.
- ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Γιατὶ τότε εἶπες πὼς δὲν ἀντέχεις; Θὰ προστάξω νὰ σοῦ μπήξουν θελόνια στὰ νύχια.
- ΓΙΑΝΝΗΣ: "Ὀχι! "Ὀχι!
- ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Σκέψου λίγο! Θὰ τὰ γλυτώσεις τούτα ὅλα. Καὶ θὰ πά-
ρεις πέντε χιλιάδες λίρες.
- ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: (Τὸν χτυπᾷ νευρικά) Τ' ἀκοῦς, κοπρόσκυλλο; Ἀλλοιῶς
ἔχει καὶ μιὰ πιστολιά. . . τυχαίως.
- ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Γιατὶ τὸν βαρᾶς τόσο πολὺ; Ἄσε τον νὰ μιλήσει.
- ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: Ἀγρίεψα μὲ τὴν περιφρόνηση τοῦ Κοπρόσκυλλο.
(Τὸν χτυπᾷ) Καὶ σκαζμός. (Φεύγει) (Λίγη ἔρα σιωπῆ).
- ΓΙΑΝΝΗΣ: Τὶ μνήμα εἶναι τοῦτο! Αἰώνια νύχτα. Ἀλήθεια! Πότε μὲ
φέρανε ἐδῶ; Νύχτα εἶναι τώρα; Μέρα εἶναι; Ποιά μέρα; Ποιὸς
μήνας εἶναι; Παναγιά μου. . . Τὸ κεφάλι μου. (Ἀκούονται φωνές.
Σὲ λίγο ξεχωρίζουν λόγια σὰν τέτοια: Δὲν ξέρω. Εἶμαι ἀθῶος. Μανούλα).
- Τὶ εἶναι ἐδῶ; Κρατητήρια; Κόλαση;
- ΑΓΝΩΣΤΟΣ: (Ἀνοίγει ἡ πόρτα καὶ πέφτει προύμυτα) Παναγιά μου. Δὲν ὑ-
πάρχει Θεὸς πιά σὲ τοῦτο τὸ νησί;
- ΓΙΑΝΝΗΣ: (Τρέχει κοντὰ του) Ἀδερφέ μου. . . (Τὸν μαζεύει καὶ τὸν βάζει νὰ
καθίσει) Θάρρος, ἀδερφέ μου. (Ὅλα θὰ περάσουνε μιὰ μέρα.
Δὲν κάνει ὅμως νὰ βλαστημᾶς τὸ Θεό. Ὁ Θεὸς κοιτάζει τὰ
βάσανα μας καὶ τὰ καταγράφει. Ἰὰ δίχως βάσανα, λευτεριά
δὲν θὰ δοῦμε Ὑπομονή.
- ΑΓΝΩΣΤΟΣ: Βαρῆθηκα πιά. Μὲ πᾶνε ἀπὸ κελλὶ σὲ κελλί. Δυὸ μῆ-
νες μὲ τυραννᾶνε. Δὲν ἀντέχω πιά. Θὰ μιλήσω.
- ΓΙΑΝΝΗΣ: Δὲν κάνει, πατριώτη μου, νὰ πάρεις στὸ λαιμό σου ἄλλο
κόσμο.
- ΑΓΝΩΣΤΟΣ: Μὰ μὲ ταράζανε στὰ βασανιστήρια. Κοίταξε ἐδῶ! Κοι-
μάτι μὸ ἔβγαλε τὸ στεφάνι. Ὑστερα μὲ δέσανε σ' ἕνα τραπέ-
ζι χέρια - πόδια ἀνοιχτά. Στὸ πρόσωπο μὸ δέσανε ἕνα πανί.
Καὶ μὸ οἶχναν νερὸ νὰ πνιγῶ. Θεέ μου, τί μαρτύριο! Τὸ πέ-
ρασες ἐσύ;
- ΓΙΑΝΝΗΣ: "Ὀχι! Εὐτυχῶς.
- ΑΓΝΩΣΤΟΣ: Θὰ τὸ περάσουνε. Καὶ δὲν ξέρω ἂν θὰ τ' ἀντέξεις. Ποῦ
ἂν μὲ ξαναπάρουν ἐμένα. . . θὰ μιλήσω πιά. Δὲν ἀντέχω.
- ΓΙΑΝΝΗΣ: Κρατήσου, ἀδερφέ μου. Ἄν ὅλα τὰ παλληκάρια λιποψυ-
χούσανε σὰν ἐσένα, θὰ χάναμε τὸν ἀγῶνα.
- ΑΓΝΩΣΤΟΣ: (Ξιππάζεται) Ὡστε εἶσαι ἀδερφός.
- ΓΙΑΝΝΗΣ: "Α! Τὶ εἶπα.
- ΑΓΝΩΣΤΟΣ: Μοῦ τῶπες. Σὲ συγχάρω, ἀδερφέ. Νόμιζα πὼς εἶσαι
πασμένος ἔτσι στὴν τύχη. Μὰ ἐσύ εἶσαι πολεμιστής, φωτιά
λεβεντιά. (Σὲ λίγο) Θ' ἀντέξεις, ὅμως; Τὸ στεφάνι. . .
- ΓΙΑΝΝΗΣ: Τὸ πέρασα.
- ΑΓΝΩΣΤΟΣ: Καὶ ἀντεξες; Μὰ τὸ θρεμένο πανὶ στὸ πρόσωπο; "Ε!
"Ὀχι! Ἄν μὲ ξαναπᾶνε θὰ μιλήσω. Οἱ ἄλλοι ποῦ ἦταν καὶ το-
μεάρχες τάπανε ὅλα. Ἀδράξανε τὶς χιλιαδούλες τὶς λίρες καὶ
πετάξανε στὸ Λονδίνο. Κι' ἐμεῖς ξεροψηνόμαστε ἐδῶ γιὰ μιὰ. . .
ιδέα.
- ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Βρὲ σύ; Τὶ λὲς στὸ παιδί;
- ΑΓΝΩΣΤΟΣ: Κουβεντούλες δίχως σημασία.
- ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Φαίνεται πὼς θέλεις νὰ ξαναπεράσεις ἀπὸ τὸ θρεμένο
πανί.
- ΑΓΝΩΣΤΟΣ: (Τρομαγμένος) "Ὀχι! "Ὀχι! Θὰ μιλήσω.

- ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Τόσο γρήγορα τ' αποφάσιες;
- ΑΓΝΩΣΤΟΣ: Δηλαδή... "Ό,τι ξέρω.
- ΜΙΑ ΦΩΝΗ: "Αν τὰ λόγια σου μᾶς βοηθήσουν θὰ εἰσπράξεις δυὸ χιλιάδες λίρες.
- ΑΓΝΩΣΤΟΣ: Θᾶχω καὶ ἀσφάλεια;
- ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Θὰ σοῦ βροῦμε δουλειὰ στὴν ἀστυνομία τοῦ Καναδᾶ.
- ΑΓΝΩΣΤΟΣ: Ἐκεῖ στὸν Καναδᾶ δηλαδή, δὲν ἔχει Κυπραίους νὰ μέ... σκοτώσουν;
- ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Παλιότομαρο, τὰ θαλάσσωσες.
- ΑΓΝΩΣΤΟΣ: Τότε θὰ μιλήσω.
- ΓΙΑΝΝΗΣ: Συγκρατήσου, ἀδερφέ. Εἶναι ἄμαρτία.
- ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: (Μπαίνει). "Ελα, ἐσύ, ἐδῶ. Πάμε γιὰ τὸ στεφάνι.
- ΑΓΝΩΣΤΟΣ: "Όχι! θὰ μιλήσω.
- ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: "Ελα τώρα. Καὶ ὅ,τι θὲς κάνε. Δικὴ σου δουλειὰ εἶναι.
- ΑΓΝΩΣΤΟΣ: (Ρωτᾷ τὸν Γιάννη) Ἐσύ;
- ΓΙΑΝΝΗΣ: (Τρέμοντας) Δὲν ξέρω. Λιγότεψε ἢ ἀντοχή μου.
- ΑΓΝΩΣΤΟΣ: Τότε θὰ γυρίσω. Μὲ χρειάζεσαι.
- ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: (Χτυπᾷ τὸν ἄγνωστο). Κουνήσου, τρομοκράτη.
- ΑΓΝΩΣΤΟΣ: "Α! (Φεύγουν κλείει ἡ πόρτα).
- ΓΙΑΝΝΗΣ: Θεέ μου, μὴ μὲ ἐγκαταλείπεις. Λιγότεψε τὸ θᾶρος μου. Τὸ μυαλό μου θαμπώνει ὥρα τὴν ὥρα. (Ἀκούονται ἔξω φωνὲς ἀπὸ ξύλο). Ἐγὼ εἶμαι πολεμιστής. Δὲν εἶμαι γιὰ τούτα. Θεέ μου βοήθησε με, βοήθησε με.
- ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: (Ξαναμπαιίνοντας) Ἄκουσε παιδί μου... Γρήγορα μὴπως μὲ τσακώσει κανένας. Νὰ σκέφτεσαι ἄλλα πράγματα. Νὰ μετρᾷς πόσα σπίτια ἀπὸ τὸ σπίτι σου εἶναι τ' ἄλωνα, πόσες πορτες, πόσα παράθυρα. Ἄλλοιῶς θὰ ὑποκύψεις στὰ βᾶσανα καὶ θὰ φᾶς τὴν πιστολιά.
- ΓΙΑΝΝΗΣ: (Μ' ἐνθουσιασμό) Εἶσαι;
- ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: Καὶ μὴν ἀνοίξεις τὸ στόμα σου, κοπρόσκυλλο.
- ΓΙΑΝΝΗΣ: Ὁ ἄλλος;
- ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: Δὲν ξέρω ἀκόμα. (Δυνατὰ) Κοπρόσκυλλο. (Τὸν χτυπᾷ).
- ΓΙΑΝΝΗΣ: "Αου! "Ελεος ἐπὶ τέλους.
- ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: Τρομοκράτη. (Φεύγει).
- ΓΙΑΝΝΗΣ: (Τρίβει τὰ χέρια του). Μ' ἔσωσε ὁ Κύριος. Δόξα σοι ὁ Θεὸς Δίπλα ἀπ' τὸ σπίτι μου ἀρχίζει τὸ τοιχάρι τῆς θειᾶς Ἄννεζοῦς "Ἐνα παράθυρο, μὴ πόρτα, ἕνα παράθυρο πάλιν... στρίβει τὸ στενό. Καὶ βρίσκεις ἕνα τρίτο σπασμένο παράθυρο. Ὑστερα...
- ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: (Ρίχνει τὸν ἄγνωστο μέσα). Κοπρόσκυλλο... Σαπίλα εἴσαστε καὶ τίποτε ἄλλο. Ἄλλὰ... Ὁ θούρδουλας ὅ,τι πει. (Φεύγει).
- ΓΙΑΝΝΗΣ: (Τρέχει κοντὰ στὸν ἄγνωστο) Ποιὸς εἶσαι ἐπὶ τέλους;
- ΑΓΝΩΣΤΟΣ: Ὁ προηγούμενος.
- ΓΙΑΝΝΗΣ: Σὲ θασάνισαν;
- ΑΓΝΩΣΤΟΣ: "Όχι.
- ΓΙΑΝΝΗΣ: Τότε;
- ΑΓΝΩΣΤΟΣ: Νὰ σὲ πάρει ὁ διάολος.
- ΓΙΑΝΝΗΣ: Ἐμένα;

ΑΓΝΩΣΤΟΣ: Καί τὸ σόι σου νὰ πάρει ὁ διάλογος.
ΓΙΑΝΝΗΣ: Γιατί, καλέ μου ἄνθρωπε;
ΑΓΝΩΣΤΟΣ: Γιατί ἕνα δράμι ἱστορίες ἤξερες καὶ μοῦ τὶς εἶπες.
ΓΙΑΝΝΗΣ: Ἐγώ;
ΑΓΝΩΣΤΟΣ: Καί μὲ πῆρες στὸ λαιμό σου.
ΓΙΑΝΝΗΣ: Καὶ ποῦ σὲ ξέρω;
ΑΓΝΩΣΤΟΣ: Ἄ;
ΓΙΑΝΝΗΣ: Κεῖνο, ποῦ ξέρω...
ΑΓΝΩΣΤΟΣ: Θὰ τὸ μολογήσεις;
ΓΙΑΝΝΗΣ: Γιατὶ ρωτᾶς;
ΑΓΝΩΣΤΟΣ: Νοιώθεις γερὰ τὰ νεῦρα σου; Ἔχεις ἀντοχή;
ΓΙΑΝΝΗΣ: Ὅχι πιά. Ἐδῶ θὰ μὲ τρελλάνετε...
ΑΓΝΩΣΤΟΣ: (Ὁρμᾶ) Τότε καλύτερα νὰ σὲ πνίξω. Νὰ πάρεις τὶς πληροφορίες μαζί σου.
ΓΙΑΝΝΗΣ: Εἶσαι δικός μας;
ΑΓΝΩΣΤΟΣ: Νά! παρατρέχει ἡ γλῶσσα σου. (Τὸν ἀρπάζει ἀπὸ τὸ λαιμό)
ΓΙΑΝΝΗΣ: Πρὸς Θεοῦ, ἀδερφέ μου.
ΑΓΝΩΣΤΟΣ: Καλύτερα ἕνας παρὰ νὰ πάρεις στὸ λαιμό σου πολλούς.
ΓΙΑΝΝΗΣ: Δὲν θὰ μιλήσω...
ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: (Μπαίνει καὶ χτυπᾷ μὲ τὸ λουρί του) Παλιοτόμαρα, ἐπισηστετε φιλοκουθέντες; Στὸ μπουντροῦμι ἐσύ. Ναί! ναί. (Τὸν χτυπᾷ).
ΑΓΝΩΣΤΟΣ: Τὶ χτυπᾶς, θρὲ προδότη;
ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: (Μὲ ἐκπληξη) Ἔ; (Χτυπᾷ).
ΓΙΑΝΝΗΣ: Εἶναι δικός μας.
ΑΓΝΩΣΤΟΣ & ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ: Ποιός;
ΓΙΑΝΝΗΣ: Κι' οἱ δύο. Καὶ πρὸ παντὸς ὁ Θεός. Ὁ Θεός μας...

ΠΡΑΞΗ ΤΡΙΤΗ

ΠΕΜΠΤΗ ΣΚΗΝΗ

«ΜΙΑ ΓΡΗΓΟΡΗ ΣΤΙΓΜΗ»

Πρόσωπα:

ΚΟΡΗ, ΜΑΝΑ, ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ, ΑΓΓΕΛΙΚΗ, ΜΙΑ ΓΡΗΑ
ΦΩΝΗ ΠΑΤΕΡΑ, ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ.

*Χωριάτικη δίχωρη. Μόλις ανοίξει ή σκηνή κάθεται ή μάνα. Ή κόρη πάει
κι' ανάβει στο εικονοστάσι. Χτυπά ή πόρτα. Μάνα και κόρη αλληλοει-
τάζονται. Ή κόρη ανοίγει.*

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ: (Μπαίνει) Δεν λέω ό καϋμός τής μάνας είναι ό πιο με-
γάλος καϋμός.

ΜΑΝΑ: Κάθισε γειτόνισσα. (Κλαίει).

ΚΟΡΗ: Νά μην τον κλαίς μητέρα τον σκοτωμένον αδερφό. Ζωή δική
του ήταν και τής Πατρίδας. Μόνος του αποφάσισε νά τή χαρί-
σει στήν πατρίδα.

ΜΑΝΑ: Κι' έγω ή κακόμοιρη που τον ανάστησα με τό αίμα τής καρ-
διάς μου;

ΚΟΡΗ: Έσϋ θάχεις τή δόξα του και τον... καϋμό του.

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ: Είναι ό ήρωας του χωριού. Με την παλληκαριά του
έσωσε τ' άλλα παλληκάρια. Και τίμησε καθώς πρέπει τό χω-
ριό μας που τό άτιμάσανε δυό προδότες.

ΚΟΡΗ: Νά μην κατηγοράς, κυρά μου. Ποιός ξέρει άν δε μίλησαν για-
τί τους πνίξανε τά θασανιστήρια; Κι' ύστερα ποιός μās θεβαι
ώνει πώς μιλήσανε;

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ: Κατά που λένε οί κακές οί γλώσσες... Τότε ποιός
πρόδωσε τά παλληκάρια; Κι' έχασες τον αδερφό σου τον Πε-
τράκη;

ΜΑΝΑ: Τό πρώτο μου τ' άγόρι, τό θασίλειο μου. (Κλαίει)

ΚΟΡΗ: Έγώ θαρρῶ πώς ήτανε τυχαία. Δέ θγάζει τό χωριό μας χα-
μένα κορμιά σαν τους προδότες. Έχουμε ιστορία έδῶ...

ΜΑΝΑ: Νά τους καταραστῶ κολλάει ή γλώσσα μου.

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ: "Αν τους αξίζει, χίλιες φορές κατάρα κι' ανάθεμα.

ΚΟΡΗ: Μη λές, κυρά μου, λόγια τ' άγέρα. Σιώπα κι' έχουμε άδερ-
φούς, πατέρες, άγόρια...

ΜΑΝΑ: Κατάρα στο κεφάλι τους άν είναι προδότες. Άλλοιῶς... ό
Θεός άς συγχωρέσει τον καϋμό τής μάνας.

ΟΛΟΙ: Άμήν.

ΓΡΗΑ: (Μπαίνει κουτσά - κουτσά) Δόξα σοι ό Θεός. Δεν είναι τ' άγγόνι μου
προδότης.

ΚΟΡΗ: Καλέ γιαγιά—Γιώργαινα, κάθισε πρώτα νά ξεκουραστείς κα'
μās τά λές ύστερα.

ΓΡΗΑ: "Ωρα καλή και σε όσους έχουν μαύρη βούλα και σε όσους εί-
ναι άσπροπρόσωποι.

- ΚΟΡΗ ΚΑΙ ΜΑΝΑ ΜΑΖΙ: "Ωρα καλή.
 ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ: Τοῦτο τὸ λόγο δὲν τὸν καταλαβαίνω.
 ΚΟΡΗ: Μὲ κάποιον τᾶχει ἢ κακομοίρα ἢ κυρούλα. Μικρὸ εἶναι νὰ χάσεις γιου; Καὶ νὰ θγάλεις ὕστερα...
 ΓΡΗΑ: Ἄγγόνι πού νᾶναι προδότης; Πές το, κοπελλίτσα μου. "Ε;
 ΚΟΡΗ: Δὲν τᾶθελαν νὰ σὲ πληγώσω...
 ΓΡΗΑ: Ἐμένα; Πάνω σου μπήγεις τὸ μαχαίρι.
 ΜΑΝΑ: (Πετιέται πάνω) Τὶ θέλεις νὰ πεῖς, κυρὰ Γιώργαινα, στοῦ τίμιου μου σπίτι; Δὲ μᾶς φτάνει ὁ καϋμὸς μας...
 ΓΡΗΑ: Στὴν προκομμένη σου νὰ τὰ πεῖς γιὰ νὰ μαζεύει τὴ γλώσσα της.
 ΚΟΡΗ: Σοῦ τ' ὀρκίζομαι, κυρὰ Γιώργαινα, δὲν εἶχα σκοπὸ νὰ σε πληγώσω.
 ΓΡΗΑ: Μὰ δὲ μὲ πλήγωσες. Εἶπα πὼς πάνω σου μπήγεις τὸ μαχαίρι. Καὶ πάνω στὴν καμερὴ σου μάνα. Κι' ὁμολογῶ πὼς παραήπια χολὴ καὶ φαρμάκι. Τ' ἄγγόνι μου προδότης; Ὁ γιουὸ τοῦ γιουὸ μου τοῦ ἥρωα κι' ἄς σκοτώθηκε τυχαῖα. Γιὰ τὴν πατρίδα δὲν ἔπεσε;
 ΚΟΡΗ: Γιὰ τὴν πατρίδα μας.
 ΓΡΗΑ: Καὶ ποιὸς τὸ θεβαίωσε πὼς ἦαν προδότης τὸ ἄγγόνι μου; Ὁ γιουὸς σου, κυρὰ μου, εἶναι. Ὁ Γιάννης σας. Τοῦτο κουβαλᾶνε οἱ στρατιῶτες στ' αὐτοκίνητο τους. Καὶ δῶσε γύρους τὰ χωριὰ νὰ κοιτᾶνε. Τί;
 ΜΑΝΑ: Δάγκωσε τὴ γλώσσα σου, κυρὰ Γιώργαινα, κι' ὁ ἄντρας μου δὲν ἔφτιαχνε προδότες. Παλληκάρι του ἦταν σὲ ὅλα του. Καὶ τίμιος. Παλληκάρια καὶ τίμια παιδιὰ ἔχει κάμει. Ὁ Πετράκης... ἢ Φαίδρα... Κι' ὁ Γιάννης μου ἀκόμα.
 ΓΡΗΑ: Χί! Χί! Ἀπὸ τὴ μιὰ παλληκαριά ὡς τὴν ἄλλη τὴν... μισὴ σπιθαμὴ εἶναι. Μισὸ λογάκι πετᾶς καὶ γίνεσαι παλληκάρι τῶν ἐχθρῶν.
 ΜΑΝΑ: "Εξὼ ἀπὸ δῶ μέσα. Τὸν ἕνα τὸν ἔθαψα ἥρωα. Καὶ τὸν ἄλλο ἥρωα θὰ τὸν θάψω. Κι' ἂν εἶναι ἀνάγκη καὶ τούτη τὴ δευτέρη μου κόρη ἡρώισσα θὰ τὴ θάψω. "Α... ὄχι! Ἐγὼ θὰ πέσω πάνω στὰ δυὸ μου παιδιὰ κι' ἄς μείνει ἡ κορούλα μου. Τούτη θὰ ξαναφτιάξει τὸ σπίτι μας. (Δυνατά) Καὶ θὰ γεμίσει νέους ἥρωες τὸ σπιτικό μας.
 ΓΡΗΑ: Ὑπόθεση δική σου, κυρὰ μου. Μὰ ὄχι καὶ νὰ νομίζουν τ' ἄγγόνι μου προδότη Ἰσκαριώτη. "Ε;
 ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ: Λέω νὰ πάει ὁ καθένας στὴ δουλειὰ του.
 ΓΡΗΑ: "Ακουσα κι' εἶπα. Καθαρὸ τᾶχω τὸ μέτωπό μου. (Φεύγει).
 ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ: (Φεύγοντας) Καὶ κουράγιο, κυρὰ μου. Μπορεῖ νὰ εἶναι φήμες...
 ΟΛΕΣ: "Ωρα καλή.
 (Ἐνῶ φεύγουν γρηὰ καὶ γυναίκα).
- ΦΩΝΗ ΠΑΤΕΡΑ: "Εἶ. Πολὺς κόσμος ἐδῶ. Δὲν πᾶτε, κυράδες μου στὰ σπῖτια σας; Ἐχομε κι' ἐμεῖς τίς ἔγνοιες μας. Μπά!
 ΓΡΗΑ: (ἀπὸ τὰ παρασκήνια). Σωστὰ τὰ λές. Μικρὸ εἶναι νὰ χάνεις δυὸ παλληκάρια;
 ΦΩΝΗ ΠΑΤΕΡΑ: Νὰ δαγκάσεις τὴ γλώσσα σου, κυρὰ Γιώργαινα.
 ΚΟΡΗ: Μάνα. Ὁ πατέρας εἶναι ἀγριεμμένος.
 ΜΑΝΑ: Κόρη μου. (ἄγκαλιάζονται).
 ΦΩΝΗ ΠΑΤΕΡΑ: Γυναίκα...
 ΜΑΝΑ: Ἐδῶ εἶμαι, ἀφέντη μου.
 ΦΩΝΗ ΠΑΤΕΡΑ: Δὲ θ' ἀνοίξετε κανενὸς νὰ μπεῖ στοῦ σπίτι. Μήτε τοῦ γιου σου... τοῦ ζωντανοῦ. Τοῦ κανακάρη σου...
 ΚΟΡΗ: Παναγία μου.
 ΜΑΝΑ: Γιατί, ἀφέντη μου;

ΦΩΝΗ ΠΑΤΕΡΑ: Λογαριασμό στον έαυτό μου δίνω και στον Θεό.
(^{Ήχος από κλείσιμο πόρτας}).

ΚΟΡΗ: Τι είναι τούτες οι κουβέντες του πατέρα; Μάνα. Ξήγησε. Θά τρελλαθώ.

ΜΑΝΑ: Σάν καρφιά μπήκαν στο στήθος μου τὰ λόγια του πατέρα σου. Τι νὰ συμβαίνει; Λές... Θά πρέπει νὰ τρέξεις έξω ἴσως μάθεις.

ΚΟΡΗ: Ποιὸς τολμᾶ νὰ μᾶς τὸ πεῖ κατάμουτρα;

ΜΑΝΑ: Τὰ δυσάρεστα εὐκολὰ τὰ λένε.

ΚΟΡΗ: Μὰ ἂν εἶναι ἀληθινὰ τὰ λόγια τῆς κυρὰ Γιώργαινας; Μάνα, ντροπές!

ΜΑΝΑ: Δάγκωσε τὴ γλῶσσα σου, κόρη μου. Ἐμένα ἢ καρδιά μου δὲ νοιώθει ντροπή. Πάει νὰ πεῖ πὼς κάτι τὸ ἀνεξήγητο συμβαίνει. Δὲ λέω! Μὰ ὁ γυιὸς μου ὁ Γιάννης εἶναι καθαρὸς σαν τὸν οὐρανό. (Χτυπᾷ ἡ πόρτα). Μείνε ἐδῶ νὰ κοιτάξω.

ΚΟΡΗ: Κι' ἂν εἶναι ὁ ἀδερφός;

ΜΑΝΑ: Θά πηδοῦσε ἀπὸ τὴ μάντρα. Δὲ θάρχόταν μέρα μεσημέρι ἀπὸ τὴν ξώπορτα. (Φεύγει).

ΚΟΡΗ: (Γονατῆ μπροστὰ στὸ εἰκονοστάσι) Παναγία μου, δέσποινα, προφυλάξέ μας ἀπὸ τὴ ντροπή. Δὲν εἶναι πιὸ μεγάλη ντροπή ἀπὸ τὴν προδοσία.

ΜΑΝΑ: (ἀπὸ τὰ παρασκήνια) Ποιὸς εἶναι, καλέ; "Α! τοῦ λόγου σου ἢ Ἀγγελικὴ; "Ελα μέσα, ξαδερφούλα...

ΚΟΡΗ: (σταυροκοπιέται). Παναγία μου, καὶ νᾶχουμε καλὸ μήνυμα.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ: (ἀπὸ τὰ παρασκήνια) Μέσα εἶναι ἡ κορούλα σου;

ΜΑΝΑ: Ποῦ νὰ πάει; Τὴν ἀφήνει ὁ πατέρας; (μπαίνουν).

ΑΓΓΕΛΙΚΗ: Κορούλα μου; "Ωρα καλή.

ΚΟΡΗ: Καλῶς τηνε, τὴ θειούλα μου.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ: Εἶπα νὰ περάσω νὰ σᾶς δῶ μιὰ ματιὰ σήμερα. Γιατί ἐδῶ ποῦ τὰ λέμε στενοχωρήθηκα.

ΜΑΝΑ: Ἐπὸ τί, καλὲ ξαδέρφη;

ΑΓΓΕΛΙΚΗ: Ἐπὸ τίς διαδόσεις, τὰ λόγια τοῦ κόσμου. Κι' εἶπα. Καλύτερα ἀπὸ δικὸ τὸ στόμα παρὰ ἀπὸ ἐχθροῦ. Γιατί ὁ ἐχθρός, ἐδῶ ποῦ τὰ λέμε, θάζει φαρμάκι στὴ γλῶσσα του. Καὶ σὲ σφάζει μὲ τὰ ὄλα του. Εἶπα λοιπόν: Συγγένισσα ἐγὼ θὰ τὸ πῶ μὲ γλυκάδα.

ΜΑΝΑ: Μίλησε, εὐλογημένη καὶ μὲ τσάκκισες.

ΚΟΡΗ: Παναγία μου (σταυροκοπιέται)

ΑΓΓΕΛΙΚΗ: Ἦρθανε δυὸ παλληκάρια ἀπὸ τὸ Πέρα Χωριὸ καὶ διαδυσανε πὼς εἶδαν τὸ Γιάννη, τὸ Γιάννη σου, μὲς τὸ στρατιωτικὸ αὐτοκίνητο.

ΜΑΝΑ: Δάγκωσε....

ΑΓΓΕΛΙΚΗ: Μὴ θιάζεσαι, ξαδέρφη. Ὁ ἄντρας μου τὰ ξήγησε ὄλα. Εἶπε, λοιπόν, ὁ ἄντρας μου, μπορεῖ νὰ τὸν πιάσανε καὶ τὸν πηγαίνουν γιὰ ἀνάκριση. Νὰ ἄς ποῦμε, ἦταν περαστικός.

ΜΑΝΑ: Ποῦ τὸν πιάσανε τὸν γυιὸ μου;

ΑΓΓΕΛΙΚΗ: Ποῦ νὰ ξέρω. Ἐδῶ ποῦ τὰ λέμε, ἄκουσα καὶ λάλησα. Ὁ ἄντρας μου πάντα τὸ καλὸ λέει.

ΜΑΝΑ: Χρυσάφι τὸ στόμα του. Ὁ ξάδελφος εἶναι ἀπὸ σοῖ. Θεοφοβούμενος ἄνθρωπος.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ: Μὰ ὁ κόσμος δὲν ξέρει ἀπὸ καλωσύνης. Κι' ἐδῶ ποῦ τὰ λέμε χρειάζεται καλωσύνη ὁ....

ΜΑΝΑ: προδότης; Ὁ γυιὸς μου προδότης; Κοίταξε, Ἀγγελικὴ, μήπως πετάξεις κανένα βαρὺ λόγο, γιατί,.... μὰ τὸν σταυρό....

ΑΓΓΕΛΙΚΗ: Στάσου, ξαδέρφη. Νοιώθω τὸ πόνο σου. Προχτὲς ἀκόμα ἔχασες τὸν ἥρωα τὸν Πετράκη σου. Ἀλλὰ ψυχὴ ἔχουμε. Ἄν λύγισε στὰ θάσανα ὁ Γιάννης;

ΚΟΡΗ: Δέ λυγίζει ὁ ἀδερφός μου. Εἶναι ἀπὸ σίδηρο.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ: Μεγάλο λόγο μὴ πείς μικρούλα μου. Καὶ ἐδῶ πού τὰ λέμε
ξαδέρφη, δὲν ὑπάρχει τίποτα τὸ σίγουρο. Τὸν εἶδανε λέει νὰ
σταματᾷ τὸ στρατιωτικὸ αὐτοκίνητο πέρα στὴν πλατεία τοῦ
Πέρα Χωριοῦ. Κάπνιζε λένε ὁ γυιός σου. Τοῦτο τὸν ἔθαψε. Τὶ
πῆγε νὰ καπνίσει ὁ εὐλογημένος μπροστὰ σὲ τόσο κόσμο;
Κέφι εἶχε στὰ χάλια του; Ἄλλὰ, ἐδῶ πού τὰ λέμε, πάω νὰ
πιστέψω τὸν ἄντρα μου. Ἔπρεπε ὅμως νὰ σᾶς τὰ πῶ. Εἶσαι
λίγο ἀψίθυμη, ξαδέρφη. Μὰ εἶναι χρέος μου. (ἀκούεται θόρυβος)
Τὶ νᾶναι;

ΜΑΝΑ: Τὰ ζῶα.

ΚΟΡΗ: Νὰ πάω νὰ δῶ, μάνα;

ΜΑΝΑ: Νὰ μείνεις ἐδῶ πού εἶσαι. Ὅταν θὰ φύγει ἡ ξαδέρφη θὰ κοι-
τάξουμε μαζί.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ: Τὸ λές γιὰ νὰ πηγαίνω; Πάω. Ὅ,τι εἶχα νὰ πῶ τῶπα.

ΜΑΝΑ: Ἔ ὄχι, καυμένη, κι' ἔτσι. Κουβέντα εἶπαμε. Θὰ σοῦ ποῦμε καὶ
τὸ εὐχαριστῶ; (Κοιτάζει πρὸς μιὰ μεριά) Ἄ!

ΑΓΓΕΛΙΚΗ: (Κοιτάζει κι' αὐτὴ ἀμέσως πρὸς τὸ ἴδιο μέρος) Τὶ εἶναι;

ΜΑΝΑ: Ἄ! Τίποτα. Θάρρεφα...

ΚΟΡΗ: Νὰ πάω νὰ κοιτάξω, μάνα...

ΜΑΝΑ: Ὅχι σοῦ εἶπα... Κάθησε ξαδέρφη... Ἡ...

ΑΓΓΕΛΙΚΗ: Καλὲ ἐδῶ εἶσατε συγχισμένες. Καλύτερα νὰ πηγαίνω
στὴν δουλειά μου. Δυσάρεστα εἶπα. Τί... κέρασμα θέλω;

ΜΑΝΑ: Μὴν εἶσαι ὑπερβολικὴ... Κόρη μου. Πάρε τὴν ξαδέρφη ὡς
τὴν ξώπορτα.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ: Ἔ τότε... ὦρα καλὴ. Καὶ κουράγιο.

ΜΑΝΑ: Στὸ καλὸ. Νὰ σὲ βλέπουμε, ξαδέρφη. (Κοιτάζει πρὸς μιὰ μεριά).
Μὴ θγείς. Μίλησε ὅμως τὴ θέλεις.

ΦΩΝΗ ΓΥΙΟΥ: Νὰ σὲ φιλήσω, μάνα.

ΜΑΝΑ: Ἔφυγες ἀπὸ τὴ φυλακὴ;

ΦΩΝΗ ΓΥΙΟΥ: Ναρθῶ κοντὰ, μάνα;

ΜΑΝΑ: Ὅχι! θὰ σὲ δεῖ ἡ ξαδέρφη. Ὅλοι σὲ λένε... προδότη. Ἀλή-
θεια; Ἄ! ὄχι!

ΦΩΝΗ ΓΙΟΥ: Χί Χί! (γελά) Δὲν ἔχουν ἄδικο.

ΜΑΝΑ: Τί; Ἔξω τέρας. Ἐγὼ ἥρωες γεννῶ. Παιδιὰ προδότες δὲν ἔχω.
Ἐκαψες τὸ γέρο σου πατέρα. Πῆρε τὰ χωράφια γιὰ σένα,
θαρρῶ. Μαύρισε τὴν ἀδερφή σου πού ἀπόμεινε. Κι' ἦρθες
τώρα νὰ σὲ φιλήσω; Πού νὰ καεῖ ἡ ὦρα πού σὲ γέννησα.

ΦΩΝΗ ΓΥΙΟΥ: Μὴ καταριέσαι, μάνα, κι' ἀμαρτάνεις.

ΜΑΝΑ: Φύγε, προδότη. Τὶ ν' ἀμαρτήσω; Τὸν πόνο τῆς ἄλλης μάνας
βλέπω μπρὸς μου. Βρὲ τέρας, γιὰ τὴν πατρίδα σὲ γέννησα.
Δὲ σὲ γέννησα γιὰ τὸν ἐχθρό. Φύγε, γιατί θὰ φανάξω νὰ
σὲ σκοτώσει τὸ χωριό. Ἴσως ἐξιλεωθῶ κι' ἐγὼ πού σὲ γέννησα
ἐσὲ τὸ τέρας.

ΦΩΝΗ ΓΥΙΟΥ: Μάνα... Δὲν μπορῶ νὰ σοῦ ξηγήσω.

ΜΑΝΑ: Δὲ θέλω καμμιά ἐξήγηση. Σὲ ξέγραψα ἀπὸ τὸ σπίτι μου. Μῆτε
σὲ γέννησα, μῆτε σὲ μεγάλωσα. Φύγε... φύγε... στὸ
διάολο. (Πέφτει)

ΦΩΝΗ ΓΥΙΟΥ: Ἔχε γειά, μάνα, τώρα νοιώθω τὴ μεγάλη μάνα ἀξιῶθηκα.

ΚΟΡΗ: (Μαίνοντας) Τὶ ἔχεις, μάνα; Παναγιὰ μου. (Τρέχει κοντὰ τῆς)

ΜΑΝΑ: Τίποτε. Ὁ ἀδερφός σου.

ΚΟΡΗ: Ἐδῶ;

ΜΑΝΑ: Ξέγραψε τον πιά. Μονάχα ένα αδερφό είχες, τόν Πετράκη, ποῦ πεσε στή μάχη γιά νά γλυτώσουν οἱ ἄλλοι. Ὁ δεῦτερος, καταραμένο τ' ὄνομά του, δέν ὑπῆρξε ποτέ γιά μᾶς.

ΚΟΡΗ: Ἦρθε ἐδῶ; Τοῦτο σέ ρωτῶ.

ΜΑΝΑ: Ἦρθε καί μοῦ τ' ὁμολόγησε.

ΚΟΡΗ: Ντροπή... Ἄ ὄχι! (πάει πρὸς τὴν γωνιά)

ΜΑΝΑ: Ποῦ πᾶς;

ΚΟΡΗ: Θά τὸν ξεκάμω. Θά τοῦ φυτέψω μιὰ σφαίρα...

ΜΑΝΑ: Τὸν ἀδερφό σου;

ΚΟΡΗ: (Ἐνῶ παραμερίζει κάτι νὰ βρεῖ στὸν κρυψώνα) Δέν εἶναι ἀδελφός μου. Ἄφοῦ πρόδωσε τὸν τόπο του, ἀδερφός μου δέν εἶναι.

ΜΑΝΑ: (Τὴν ἐμποδίζει) Μή! Ἄσε τὸ ὄπλο τοῦ πατέρα σοῦ. Στὸ κάτω-κάτω δουλειὰ τοῦ πατέρα σου εἶναι. Κεῖνος τὸν ἐπλάσε. Κεῖνος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τοῦ πάρει τὴ ζωή.

ΚΟΡΗ: Ὁ πατέρας δέν ὀρκίστηκε.

ΜΑΝΑ: Κορούλα μου; Εἶσαι ἀντάρτισσα; Πατριώτισσα;

ΚΟΡΗ: Ἄ! Χριστέ μου, συγχώριο. Κλείσε τὸ στόμα σου, μάνα. Μοῦ ξέφυγε.

ΜΑΝΑ: Ἄκουσε, κόρη μου, μιὰ πικραμένη μάνα, ἐμένα. Μὴν ἀγγίξεις ἀπάνω στὸν ἀδερφό σου. Θά σέ τρώει ἀργότερα ὁ καῦμός. Μονάχα ὁ πατέρας σου ἔχει δικαίωμα. Μείνε ἐσὺ κοντὰ στὴν ἀγκαλιά μου. Εἴμαστε ἐμεῖς γυναῖκες. Πλαστήκαμε ν' ἀγαποῦμε μόνο. Τ' ἄλλα εἶναι δουλειὰ τῶν ἀντρῶν μας. Ἄκουσέ με, κορίτσι μου (κλαίει)

ΦΩΝΗ ΠΑΤΕΡΑ: Δόξα σοι ὁ Θεός. Γυναίκα... τ' ὄπλο μου.

ΚΟΡΗ: Ἄμέ μου! Πατέρα (Ἀρπάζει τὸ ὄπλο καὶ τρέχει ἔξω)

ΜΑΝΑ: Θεέ μου! Ποιὸ νὰ πρωτοκλάψω; Σῶσε μας, Κύριε...

ΦΩΝΗ ΓΥΙΟΥ: (ἀπὸ μιὰ διευθунση ἄλλη) Μάνα...

ΜΑΝΑ: Φύγε, φύγε. Θά σέ σκοτώσει ὁ πατέρας. Φύγε...

ΦΩΝΗ ΓΥΙΟΥ: Ἐμένα;

ΜΑΝΑ: Ναί! Φύγε, καταραμένε.

ΦΩΝΗ ΓΥΙΟΥ: Δέ φοβᾶμαι τέτοιο πατέρα. Ὁ πατέρας μου εἶναι παλληκάρι. Λεβέντης, ρέ μάνα. Νὰ σοῦ ζήσει.

ΜΑΝΑ: Φύγε, Γιάννη. Τρελλάθηκες;

ΚΟΡΗ: (Μπαίνοντας) Πατέρα. Ἐδῶ εἶναι, πατέρα, ὁ προδότης.

ΦΩΝΗ ΠΑΤΕΡΑ: Ποιὸς προδότης;

ΚΟΡΗ: Ὁ γυιός σου ὁ Γιάννης.

ΦΩΝΗ ΠΑΤΕΡΑ: (γελα) Χά! Χά! Δόσε του τ' ἄλλο τουφέκι, κόρη μου. Τοῦτος ξεκαθάρισε τὸ Πέρα Χωριὸ καὶ τὸ δικό μας ἀπὸ τοὺς προδότες. Σοῦφαγε τὸ γυιὸ της Καραφωτιάς. Καὶ τσιμουδιά. Μπορεῖ ν' αἰχμαλωτίσει ἱστορίες. Ἐκαμνε τὸν προδότη γιά νὰ μάθει τοὺς προδότες καὶ νὰ βρεῖ τὴν εὐκαιρία νὰ τοὺς ξεκάμει Χά!

ΚΟΡΗ: Ἄδερφέ μου!

ΜΑΝΑ: Γυιέ μου... Λεβέντη μου! Φύγε προτοῦ μᾶς κατεβοῦν οἱ Ἐγγλέζοι. Καὶ θάχω τὸ καμάρι σου (Τουφεκιά)

ΦΩΝΗ ΓΥΙΟΥ: Γειά σας! Καλὴ ἀντάμωση!

ΜΑΝΑ: Στὸ καλὸ, σπλάχνο μου.

ΚΟΡΗ: Στὸ καλὸ, ἡρωα ἀδερφέ μου.

ΦΩΝΗ ΠΑΤΕΡΑ: Φύγε, Γιάννη... λεβέντη μου...

«ΑΙΩΝΙΑ ΜΟΥ Η ΜΝΗΜΗ»

Πρόσωπα:

ΜΑΝΑ, ΚΟΡΗ, ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ, ΑΓΓΕΛΙΚΗ, ΦΩΝΗ ΠΑΤΕΡΑ
ΜΙΑ ΦΩΝΗ, ΔΥΟ ΑΝΤΑΡΤΕΣ, ΜΑΡΙΑ.

Δίχωρη. Στο βάθος τάβλα με νεκρό σκεπασμένο. Γύρω δάφνες και μερσίνια. 'Η μάνα κάθεται χαμηλά σ' ένα σκαμνί. Μια γυναίκα κι' η 'Αγγελική. Μόλις ανοίξει η σκηνή δυο αντάρτες βάζουν στεφάνι από δάφνη προχωρούν προς την μάνα, πάνε κάτι να πουν...

ΑΝΤΑΡΤΗΣ: Πατρίδα.

ΑΝΤΑΡΤΗΣ Β': Για τή λευτεριά. (Φεύγουν).

ΜΑΝΑ: (Μοιρολογῶ).

*Τι να σοῦ στείλω, γυιόκα μου, τι να σοῦ προδοήσω;
Μῆλο ἄν σοῦ στείλω σέπεται, κυδώνι μαραγκιάζει.*

ΟΙ ΑΛΛΕΣ: Κυδώνι μαραγκιάζει...

ΜΑΝΑ: Καί τ' ἄρμυρό μου δάκρυο θά λυώσει τὸ μαντήλι.

ΟΙ ΑΛΛΕΣ: Θά λυώσει τὸ μαντήλι.

ΚΟΡΗ: (Μπαίνοντας) Μάνα... Ποῦ εἶναι ὁ ἀδερφός μου;

ΜΑΝΑ: Τὸν φέρανε νεκρό.

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ: Ὑπομονή, κορούλα.

ΚΟΡΗ: (Πέφτει ἀπάνω στὸν νεκρό) Ἀδερφέ μου, χρυσά μου μάτια. Λεβέντη τῆς Κύπρου καὶ τῆς λευτεριάς. Ἀγάπη μου, ἀδερφέ μου. Ἄν τὸ πιστεύουν τὰ μάτια μου. (Κλαίει)

ΜΑΝΑ: Ἔφυγε λεβέντης. Καὶ γύρισε ξαπλωτός.

ΚΟΡΗ: Πῶς; Πότε; Ποῦ γίνανε ὅλα τούτα; Μῆψτε μου.

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ: Τὸν τσάκκωσε μιὰ περίπολος. Ἐμπαινε στὸ χωριό. Τὸν ἀρπάξανε οἱ ἐχθροὶ καὶ τὸν χτυπούσανε νὰ μιλήσει. Κι' ἀπάνω στὴν πάλη νὰ τοὺς ξεφύγει ἀπὸ τὸ ξύλο κάποιος τοῦ φύτεψε τὴ σφαίρα στὴν πλάτη. Περνούσανε κάποιοι δικοί μας καὶ εἶπαν νὰ τὸν κουβαλήσουν στὸ σπίτι. Ἢ περίπολος ἔφυγε. Δὲν ξέρουμεν ἄλλα.

ΚΟΡΗ: Κι' ὁ πατέρας; Τὸ ξέρει;

ΑΓΓΕΛΙΚΗ: Δὲ γύρισε ἀκόμα.

ΚΟΡΗ: Μάνα. Τὶ συλλογίζεσαι; Μίλησέ μου.

ΜΑΝΑ. Δὲν συλλογίζομαι, κορούλα μου. Ὁ νοῦς μου σταμάτησε. Γραφτό μας ἦταν.

ΚΟΡΗ: Γραφτό μας; Ὁ Θεὸς διάλεξε.

ΜΑΝΑ: Ὁ Θεός...

ΑΓΓΕΛΙΚΗ: Δοξάζω τ' ὄνομά του.

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ: Ἀμήν (μικρὴ παύση).

ΜΑΝΑ: (μοιρολογῶ). Τὶ νὰ σοῦ στείλω γυιόκα μου, τι νὰ σοῦ προδοήσω;

ΚΟΡΗ: (ξαφνικά). Κι' ἄν ὁ πατέρας τὸ μάθει ξαφνικά καὶ... τοῦ συμβεῖ τίποτε;... Μάνα...

ΜΑΝΑ: Δάγκωσε τὴ γλῶσσα σου.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ: Μὴν κακομελετᾶς.

ΚΟΡΗ: Κι' ἀγριέψει κι' ἔχουμε ἱστορίες;

ΜΑΝΑ: ("Ἡρεμα) Ἐδῶ ποῦ φτάσαμε, κορούλα μου, δὲν ἔχει πιὸ κάτω. Ἢ Φαίδρα, ἡ ἀδελφή σου, σκοτώθηκε στὸ βουνό. Ὁ Πετράκης... λένε πῶς δὲν ἔχουνε εἶδηση.. μὰ νοιώθω πῶς δὲν ὑπάρχει πιὰ. Κι' ὁ Γιάννης μου τούτος... ὁ δευτέρός μου, νάτος ἐκεῖ.

ΚΟΡΗ: Ἀπομείναμε τρεῖς. Πολλοὶ εἴμαστε;

ΜΑΝΑ: (γυρίζει καὶ τὸν βλέπει) Οἱ μισοί.

ΦΩΝΗ ΠΑΤΕΡΑ: (ἀπὸ τὰ παρασκήνια). Ὁ...γιὸς μου; τὸ φανάρι μου

Ποῦ εἶναι ὁ ἥρωάς μου;

ΚΟΡΗ: (Τρέχει πρὸς τὴν πόρτα) Πατέρα...

ΜΑΝΑ: (Ἠρέμα) Εἶναι μιὰ φούχτα πεθαμένο κορμί πάνω στὴν τάβλα
(Θόρυβος πολὺς.)

ΦΩΝΗ ΠΑΤΕΡΑ: (ἀπὸ τὰ παρασκήνια). Τί θέλετε, σκυλλιά, στὸ σπίτι μου;

"Ἄσε με, κακοῦργε.

ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Εἶσαι ὁ...

ΦΩΝΗ ΠΑΤΕΡΑ: Εἶμαι ξέ εἶμαι, τιμημένο τῶχω τὸ μέτωπο. Κάτω τὸ
χέρι σου.

ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Κουνήσου μὲ τὸ καλό...

ΦΩΝΗ ΠΑΤΕΡΑ: Κάτω τὸ χέρι σου εἶπα... (Θόρυβος).

ΚΟΡΗ: Στρατιῶτες. Τὸν πᾶνε τὸν πατέρα. (Βγαίνει ἔξω).

ΜΑΝΑ: (πετιέται ἀπάνω) Τί; Τὸν πᾶνε τὸν ἀφέντη; (Τρέχει πρὸς τὴν γωνιά.)

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ: Τί κάνεις, εὐλογημένη;

ΜΑΝΑ: Τὸ τσεκούρι. Ἦρθε πιά ἡ ὥρα μας.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ: Πρὸς Θεοῦ, ξαδέρφη. (Τὴν πιάνει) "Ἄσε τὸ τσεκούρι.

ΜΑΝΑ: Ἀφήστε με, γυναῖκες. Θὰ πάρω πίσω τὸ αἷμα τῶν παιδιῶν μου.

ΚΟΡΗ: (Ἀπὸ τὰ παρασκήνια) Ἀφήστε τὸν πατέρα, παληόσκυλλα. Πολλὸ
μᾶς ζορίζετε. Πατέρα...

ΦΩΝΗ ΠΑΤΕΡΑ: "Ἠσυχα, κόρη μου. Τοῦτα εἶναι δουλειές τῶν ἀντρῶν.
Δυὸ λεβέντες ἔδωσα γιὰ τὴν πατρίδα. Θὰ δειλιάσω ἐγώ;
Ψηλά τῶχω τὸ μέτωπο.

ΜΑΝΑ: Ἀφήστε εἶπα... (τὴν κρατᾶνε σφιχτά)

ΚΟΡΗ: (Ἀπὸ τὰ παρασκήνια) Τί τὸν χτυπᾶς τὸν πατέρα, βρὲ Ἰούδα;

ΜΙΑ ΦΩΝΗ: "Ἐμπα μέσα, παληοκόριτσο, μὴ σοῦ ξαστράψω μιὰ γυρι-
ριστή. Πολλὸ μοῦ παλληκαρέψετε ἐδῶ μέσα.

ΚΟΡΗ: (Ἀπὸ τὰ παρασκήνια). Στὸ σπίτι σου παλληκαρέψανε, προδότη. Γιὰ
λίγη πληρωμὴ κήθησες φυλακὴ τὸν γαμπρό σου καὶ δὲν
ντρέπεσαι.

ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Σκύλλα... (ἀκούεται μπάτσος).

ΚΟΡΗ: (Ἀπὸ τὰ παρασκήνια) "Ἄου. Μπασιζίζεις τώρα; Μά...

ΜΙΑ ΦΩΝΗ: Θὰ μὲ μαντατέψεις στὰ παλληκάρια σας;

ΚΟΡΗ: (Ἀπὸ τὰ παρασκήνια) Θὰ φᾶς τὸ βόλι. Κι ἂν δὲν τὸ φᾶς ἀπὸ δικό
μας ντουφέκι, μόνος σου θὰ τὸ φυτέψεις στὸ κεφάλι σου.
"Ἐτσι τελειώνουν οἱ προδότες.

ΜΑΝΑ: (Προσπαθεῖ νὰ φύγει τῶν γυναικῶν) Βαρᾶ τὴν κόρη μου; "Ἄσε...

ΑΓΓΕΛΙΚΗ: Ὑπομονή, ξαδέρφη.

ΜΑΝΑ: Τί ὑπομονὴ πιά...! (Θόρυβος. Κλείει δυνατὰ ἡ πόρτα) Φύγανε.

ΚΟΡΗ: (Μπιάνει ἀργά). Τὸν πᾶνε τὸν πατέρα.

ΜΑΝΑ: Δὲν τὸν φοβᾶμαι. Εἶναι λεβεντόγερος.

ΚΟΡΗ: Μὰ τοῦτοι δὲ σέβονται κανένα. (Δυνατὰ). Σηκώσου, ἀδερφέ, ἰὰ
γλυτώσεις τὸν πατέρα. Γιάννη μου πρωτοπαλληκάρό μου.
(Κλαίει).

ΜΑΡΙΑ: (Μπιάνει) Θὰ τὸν πᾶνε λέει στὴ Λευκωσία γιὰ ἀνάκριση. Στὰ
κρατητήρια Ὁμορφίτας.

ΚΟΡΗ: Τ' ἀκοῦς, ἀδερφέ μου; Σέρνουνε τὸν πατέρα σου στὰ βασανι-
στήρια. Σηκώσου, ἀδερφέ, προστάτεψε τον. Τοῦτος σοῦ ἔδωσε
τὴν ζωὴ καὶ τ' ὄνομα.

ΜΑΝΑ: (Μουρμουρά τὸ μοιρολόϊ. Κάθεται στὸ σταμνί).

ΜΑΡΙΑ: Στὴν πλατεία εἶναι μαζεμένο τὸ χωριό. Ἡ Ἀρετούλα, ποῦ χάσε τὸν ἀρραβωνιαστικό προχτὲς στὴ μάχη τοῦ καμένου δάσους, ἀνάψε καὶ τσιρίζει, θρίζοντας τοὺς Ἑγγλέζους.

ΚΟΡΗ: (Σκυμένη πάνω στὸν ἀδερφὸ κλαίει) Ἀδερφέ μου, σῦλε τοῦ σπιτιοῦ μας...

ΜΑΝΑ: (Συνεχίζει τὸ μοιρολόϊ. Ξαφνικά φωνές καὶ κακὸ ἀπ' ἔξω).

ΚΟΡΗ: Τί συμβαίνει;

ΑΓΓΕΛΙΚΗ: Νὰ δῶ μιὰ στιγμούλα. Θ' ἀρχίσουν φασαρίες. (Φεύγει)

ΜΑΡΙΑ: Θ' ἀνάψε ἡ Ἀρετούλα κι' ἄρχισε νὰ πετροβολᾷ τοὺς στρατιῶτες. (Φωνές ἀπ' ἔξω). Ἄ! πέτρες εἶναι. Χτυπᾶνε καὶ ἐκεῖ. (Πάει ἔξω).

ΑΓΓΕΛΙΚΗ: (Μπαίνει). Τσακκωθῆκανε στὴν πλατεία.

ΚΟΡΗ: Θὰ πάω νὰ γλυτώσω τὸν πατέρα.

ΜΑΝΑ: (Ὁρθώνεται ἀπειλητικῶς) Μείνε ἐδῶ. Ἐσὺ μοῦ ἀπόμεινες.

ΚΟΡΗ: Καὶ ν' ἀφήσω τὸν πατέρα; Τὸ χωριὸ τὸν ὑπερασπίζεται. Ἐγὼ τί εἶμαι; Ἀπὸ ἄχερο;

ΜΑΝΑ: (Προσταχτικά) Εἶπα, μείνε ἐδῶ...

ΜΑΡΙΑ: (Ξασμαίνει) Μεγάλο κακό. Οἱ στρατιῶτες πήρανε θέση ἀντίκρου καὶ γυρίζουνε τὰ ὅπλα. Φαίνονται ἀπ' τὴν ξάπορτα. Θάχουμε μακελιό. (Πυροβολισμοί) Ἄρχισε τὸ κακό. Παναγία μου Δέσποινα.

ΟΛΕΣ: (σταυροκοπιῶνται) Βοήθησε, Παναγία μου.

ΚΟΡΗ: Κι' ἐγὼ; Κάθομαι; Ἡ ἀδερφή δυὸ παλληκαριῶν καὶ μιᾶς ἠρωίδας ἀδερφῆς; Ὅχι.

ΜΑΝΑ: Ποῦ πᾶς; Τί κοιτᾶς ἐκεῖ;

ΚΟΡΗ: (Πάει πρὸς τὴ γωνιά τοῦ τοίχου. Ἀρπάζει τὸ τσεκούρι) Τὸ χρέος μου.

ΜΑΝΑ: Κορούλα μου, σερνή μου. Λυτήσου με.

ΚΟΡΗ: Θὰ κάμω τὸ χρέος μου στὴν πατρίδα. (Σκάφτει λίγο. Τραβᾷ ἕνα στέν) Μὲ τοῦτο.

ΜΑΝΑ: Κόρη μου...

ΚΟΡΗ: Ὁ Πετράκης χάθηκε. Ἡ Φαίδρα σκοτώθηκε. Ὁ Γιάννης ὁ ἄγγελός μου νάτος ἐδῶ δίχως πνοή. Ὁ πατέρας πάει στὴν ἀνάκριση, ἂν δὲν τὸν ξεκάμουν. Τί ἀπόμεινες;

ΑΓΓΕΛΙΚΗ: Νὰ ἐκδικηθεῖς;

ΚΟΡΗ: Νὰ ἐκδικηθῶ; Ἄ! ὄχι! Θὰ πάρω τὴ θέση τους νὰ πολεμήσω. Γιὰ τὴ λευτεριά τοῦ τόπου μας. Τ' ἀκούς; Γιάννη; (Ψηλώνει τὸ χέρι της) Ὁ ὄρκος λέει: Δὲν θὰ ἐγκαταλείψω τὸν ἀγῶνα παρὰ ἂν λάθω διαταγὴν παρὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ὀργανώσεως καὶ ἀφοῦ ἐκπληρωθῇ ὁ σκοπός μας. (Ξεκινᾷ νὰ φύγει).

ΜΑΝΑ: Πᾶς;

ΚΟΡΗ: Ἀφῆνω γειά, μάνα. Ψήλωσε τὸ πρόσωπό σου. Ναί! Ναί! Ἔτσι. Ἡρώες γέννησες. (Φεύγει).

ΟΛΕΣ: (σταυροκοπιῶνται. Μικρὴ παύση. Ἡ μάνα σηκώνεται καὶ πάει κοντὰ στὸ νεκρό).

ΜΑΝΑ: Γιάννη; Πετράκη; Φαίδρα; Ἀφέντη μου; Κορούλα μου; Τίποτα. Σπλάχνα μου; Αἰωνία μου ἡ μνήμη. (Πέφτει).

ΤΥΠΩΘΗΚΕ
ΣΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
«ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ»
ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ ΤΟΥ 1959.

